

**Půjčuj, rozmnožuj,
rozšiřuj!**

DUBEN 2001

*Sola Scriptura - Jedině Pismo
Solus Christus - Jedině Kristus*

*Sola Gratia - Jedině Milostí
Sola Fide - Jedině Vírou*

Soli Deo Gloria - Jedině Bohu Sláva

OBSAH

Úvaha nad slánkou	1
Radovat se, když jsme na dně	2
Kdo je Ježíš	7
Vzkříšení	9
Normalizace homosexuality	16
Pedofilové	18
Nemyslitelné je přijatelné	18
Homosexualita	19
Hráčství	25
Klanět se náhodě	26
Počátek lidského života	29
Umělé oplodnění	30
Bioetika a klonování	33
Napsali jste nám	36
Kde je ten skutečný problém	38
Psychodrama	41
NRB Konference	46
Dopisy posluchačů	47

ÚVAHA NAD SLÁNKOU

- ♦ *Vy jste sůl země; jestliže však sůl
pozbude chuti, čím bude osolena?
K ničemu již není, než aby se vyhodila
ven a lidé po ní šlapali.*
(Matouš 5,13)

V sobotu jsem si pročetl stará kázání zakladatele našeho sboru, zesnulého bratra Bohuslava Tetivy, která před časem vyšla tiskem, a dal jsem si je do souvislosti s nedávným kázáním našeho bratra biskupa. Tato úvaha je tedy nefalšovaná "literární loupeží", doplněnou o pár vlastních myšlenek. Některé postřehy tedy nejsou originální, nicméně bych se s vámi chtěl o ně podělit. (Před 20 lety jsem četl podobnou úvahu v U.S.A., v angličtině a od jiných autorů - pozn. pst)

Hned v úvodu výše citovaného verše nám Pán Ježíš říká: "Vy jste sůl země." Není zde řečeno "snažte se být solí" ani "buďte solí". Pták se nemusí snažit být ptákem ani daněk daňkem. Květina se nemusí snažit být květinou ani skála skálou. Je prostě jasně konstatováno, že solí jsme! O co se však máme snažit a usilovat, je být "slanými", aby země mohla být "ochucena".

Sůl jednak ochucuje a jednak konzervuje potravu. Tuto svou vlastnost však ztrácí, jsou-li v ní přimíšeniny. Tato nekvalitní, smíšená sůl, se dnes používá např. k solení namrzlých chodníků. Nehodí se již k ničemu, než aby po ní lidé šlapali. Jan Amos Komenský ve svém "Kšaftu Jednoty bratrské"

A cokoli není z víry, je hřích. (Římanům 14:23b)

2 ZÁPAS O DUŠI

předpověděl konec staré Jednoty právě proto, že tato církev ztratila slanost a byla vydána všanc pošlapání a potupení.

Zastavme se na chvíli u chemie. Sama sůl, chemicky chlorid sodný, je primitivní anorganickou sloučeninou sodíku a chloru. Sodík je velmi výbušný alkalický kov, který, dostane-li se na vzduch, silně hoří a vybuchuje. Podobně Pán Bůh je "oheň stravující" a kdyby se tomuto světu plně zjevil, člověk by nepřežil. Naproti tomu chlor je štiplavý a jedovatý plyn. Přirovnal bych jej k člověku pošpiněnému hříchem, který je skrz naskrz zvrácený a který ze své přirozenosti jedná převráceně. Setká-li se však Duch svatý s člověkem a ten jej přijme, vznikne sůl - chlorid sodný. Nejde o nový prvek, je zde přítomen jak sodík, tak chlor. Člověk bez Boha však nemůže být slaný.

Chlorid sodný má však různé příměsi, např. vápník, jód, uhličitany atd. Tyto jej zbavují jeho slanosti. A tak i člověk, pokud není oddán plně svému Pánu, může se otevřít vlivu jiných prvků. Tato znečištěná sůl neztratí jen svoji slanost, ale i rozpustnost. Jak chuťové, tak konzervační účinky soli se mohou projevit pouze v rozpuštěném stavu. Pokud jíme slanou polévku, nikde sůl nevidíme. Pokud bychom však užili sůl znečištěnou, nejen že bychom ji viděli, ale také by nám skřípala mezi zuby a kazila chuť k jídlu. Takto osolené jídlo by i snadněji podléhalo zkáze.

Toto se může stát tehdy, když křesťan chce být viděn, odmítá být rozpuštěn a činit skutky milosrdenství v skrytu. Dnes je mnoho učení, která skrytě říkají, že by se služebník měl zviditelnit, něčím být, být viděn a chválen, místo aby se naopak snažil zmenšit a "nebýt ničím". Běda soli, která začne být viditelná, není již ani slaná, ani nekonzer-vuje. Přiznám se, že s touhou "být viděn" musím ve svém životě bojovat. Ten, kdo zůstává skryt ve svém Pánu a na hostinách sedává vzadu, je nakonec stejně Bohem povýšen a posazen do-

předu. Kdo však prosazuje sám sebe, je ponižen a usazen vzadu.

Proto, chcete-li být slaný, ponižuj se, pokořuj se, ztrácej svůj život pro Pána, měj sám o sobě nízké smýšlení. Uvědom si, že Tvoji přirozeností je být smradlavým, štiplavým a jedovatým plynem. Není na tobě nic hezkého, budeš-li se snažit prosadit a zviditelnit z vlastních sil. Nakonec stejně budeš vyhozen a pošlapán. Budeš-li však pokorný a v nízkém postavení, Pán tě v pravý čas povýší. Neopomeň však korunu slávy, kterou Ti Pán propůjčí, před ním smeknout a poklonit se Mu, jak to vidíme u dvaceti čtyř starců v knize Zjevení (Zj 4,10).

Aleš Franc

Sborové listy 11/2000 AC Brno

RADOVAT SE, KDYŽ JSME NA DNĚ

1. Petrův 1:6-9

Často se setkávám s tím, že křesťané nemají jasno v tom, jak bychom se měli vyrovnávat s utrpením. Někteří říkají, že utrpení přichází z nedostatku víry. Máme si uzdravení přivlastnit vírou a odmítnout všechny negativní myšlenky. Tento názor je evidentně nebiblický, ale drží se.

Jiní říkají, že křesťané musí trpět, ale že mají utrpení čelit s úsměvem na rtech. Trpícím svatým citují verše jako: "Stále se radujte ... Za všech okolností děkujte ..." (1. Tesalonickým 5:16,18); "... všecko napomáhá k dobrému ..." (Římanům 8:28). Před pár lety jsem pohřbíval třicetiletého muže, po kterém zůstala vdova se dvěma dětmi. Po obřadu za ní na chodbě přišel její bývalý pastor celý rozzařený a řekl: "Sláva Pánu, už je na věčnosti!" Měl jsem sto chutí mu jednu vrazit. Takový přístup k utrpení vede podle mne k pokrytectví a k emocionálním traumatům. Lidé si nasadí falešný úsměv a opakují fráze jako "sláva Pánu", ale uvnitř cítí bolest a Pána nechválí. Popírají zármutek a bolest, které tam ve skutečnosti jsou.

Tento přístup k utrpení není ani biblický, ani zdravý pro emocionální život.

Jiní proti tomuto názoru vystupují s tvrzením, že své pocity musíme vyjadřovat. Měli bychom si projít všemi stádii zármutku. Říkají, abychom dali svému hněvu, vzteku a hořkosti volný průchod. Pokud je necítíme, žijeme ve lži. Lidem se dokonce doporučuje, aby Bohu spílali, a to s ujištěním: "On to unese. Řekněte mu, jak hrozně vás namíchl." Říkají, že kdo to nedělá, zadělává si sám na problémy v emocionálním životě.

Chtěl bych prohlásit, že ani jeden z těchto přístupů nepředstavuje biblický ani zdravý způsob, jak se s utrpením vypořádat. Biblický způsob je nepopírat bolest nebo zármutek, ale zároveň se doopravdy radovat z Pána, když jsme na dně. List Židům 12:11 říká jasně:

◆ *Přísná výchova se ovšem v tu chvíli nikdy nezdá příjemná, nýbrž krušná, později však přináší ovoce pokoje a spravedlnost těm, kdo jí prošli.*

Pavel popisuje své vlastní prožívání zkoušek slovy:

◆ *Máme proč se rmoutit, a přece se stále radujeme ... (2. Kor. 6:10)*

Předvedl nám to mnohokrát, ale nikde snad tak zřetelně, jako ve vězení ve Filipech, kde o půlnoci on a Silas, se zády ještě krvácejícími po nezákonném bičování, chválili Boha zpěvem (Skutky 13:25).

Petr píše trpícím křesťanům, že jášají a přitom jsou zároveň zarmoucení rozličnými zkouškami (1. Petřův 1:6, tato kapitola je citována podle NS). Nepopírá utrpení - slovo, které používá, znamená bolest nebo zármutek. Ale neopomíjí ani opravdovou radost, kterou může křesťan prožívat i uprostřed bolesti, pokud se na ni dívá ze správné perspektivy. Petr to sám poznal. Po tom, co byl zbičován a bylo mu zakázáno kázat v Ježíšově jménu, on a další apoštolové

◆ *odcházelí ... s radostnou myslí, že se jim dostalo té cti, aby nesli potupu pro jeho jméno (Skutky 5:41)*

To je radost, kterou můžeme mít, i když jsme na dně! V oddílu, kterým se zabýváme, nám Petr říká, jak jí získat:

Protože Spasitel dopouští zkoušky, aby tříbil naši víru, můžeme se radovat, i když jsme právě na dně, pokud vzhlížíme k Němu a k Jeho spasení.

1. Petřův 1:3-5 nám ukazuje naše budoucí dědictví v nebi; 1:6-9 zaměřuje naši pozornost ke stávající radosti uprostřed zkoušek. Z veršů 6-9 bych chtěl vyzvednout tři hlavní body:

1. Spasitel dopouští zkoušky na každého, koho miluje.

Dovolte, abych vám uvedl některá významná zaslíbení, která byste měli znát.

◆ *O Ježíši je psáno: "Ačkoli to byl Boží Syn, naučil se poslušnosti z utrpení, jímž prošel ..." (Židům 5:8)*

O nás se říká:

◆ *Koho Pán miluje, toho přísně vychovává, a trestá každého, koho přijímá za syna. ... Jste-li bez takové výchovy, jaké se dostává všem synům, pak nejste synové, ale cizí děti. (Židům 12:6,8)*

◆ *A všichni, kdo chtějí zbožně žít v Kristu Ježíši, zakusí pronásledování. (2. Timoteovi 3:12)*

◆ *Ve světě máte soužení. (Jan 16:33)*

◆ *Musíme projít mnohým utrpením, než vejdemo do Božího království. (Skutky 14:22)*

A proto, jak Petr ve své epistoletě říká o něco dále:

◆ *Moji milovaní, nebudte zmateni výhnaní zkoušky, která na vás přišla, jako by se s vámi dělo něco neobvyklého ... (1. Petřův 4:12)*

Ještě během Ježíšova pozemského života mu Petr při jedné příležitosti řekl:

◆ *Hle, my jsme opustili všecko a šli jsme za tebou! Co tedy budeme mít? (Matouš 19:27)*

Ježíš odpověděl, že každý, kdo všechno opustí a následuje ho, dostane ještě v tomto životě toho, čeho se vzdal, stokrát tolik - domovů, bratrů, sester, matek, dětí i polí. Úžasné! Tomu říkám zisk! Kdo by se nehlásil o takovouhle výhru? Ale Ježíš jedním dechem říká:

4 ZÁPAS O DUŠI

♦ "... spolu s pronásledováním ..." *A dodává: "... a v přicházejícím věku život věčný."* (Marek 10:30)

Zkoušky, těžkosti, pronásledování pro Ježíšovo jméno v tomto životě - to k té výhře patří. Je pravda, že nás čekají i nevýslovná požehnání - Ježíš to říká jasně. Je pravda, že je to život v hojnosti (Jan 10:10). Ale je také pravda, že ta hojnost často znamená hlubokou trvalou radost ze spasení, kterou prožíváme i tehdy, když jsme právě na dně. Zkoušky potvrzují, že nás Ježíš obzvláště miluje. Nikdo z jeho milovaných není výjimkou. Ale proč? To je přece vždycky ta hlavní otázka, ne? Proč na nás Bůh dopouští zkoušky?

2. Spasitel zkoušky dopouští na každého, koho miluje, aby tříbil jeho víru.

Petr nám ukazuje účel zkoušek, správný pohled na zkoušky a konečný výsledek zkoušek.

A. Účelem zkoušek je tříbit víru

Slovo "aby" (1:7) vyjadřuje účel rozličných zkoušek ze šestého verše: aby naše víra byla vytržena neboli přečištěna jako zlato, aby byly odstraněny nežádoucí příměsi, takže v den, kdy se Kristus vrátí, bude shledána k chvále, slávě a cti. Víra leží v samém srdci křesťanského života. Vírou jsme spaseni, vírou chodíme. Bez víry není možné zalíbit se Bohu (Židům 11:6).

Petr srovnává víru se zlatem co do podobnosti i co do rozdílů. Rozdíl nachází v tom, že víra je mnohem cennější než zlato, protože zlato pomíjí, ale víra zůstává. Zlatem nebe nezískáme, vírou ano. V okamžiku, kdy člověk zemře a stojí před Bohem, mu nic nepomůže - ani všechno zlato světa. Toho dne ob stojí jen víra v Ježíše Krista.

Víra se podle Petra podobá zlatu v tom, že obojí se tříbí ohněm. Slova jako "být nalezen" nebo "prokázat se" nesou jemný významový odstín zkoušky, při níž se očekává úspěch. Bůh naši víru nezkouší proto, aby ji přivedl k selhání, ale proto, aby spálil nečistoty a získal ryzí zlato. Za tím účelem nás

vystavuje výhni zkoušek, v nichž jsme nuceni se na něj spoléhat v takové míře, v jaké by to jinak nikdy nebylo možné.

Musíme si ujasnit, že víra nemusí být opravdová, a taková víra selhává. V podobnosti o rozsévaci Ježíš říká, že v mělké, kamenité půdě zrno vzklíčilo, ale když vyšlo slunce, uschlo a zahynulo, protože nemělo kořeny. Potom vysvětlil, že je řeč o těch, kdo nejprve slovo s radostí přijímají, ale když je kvůli němu potká soužení nebo pronásledování, odpadají, a tak se ukáže, že jejich víra nebyla pravá (Marek 4:5-6,16-17).

Pravá víra však ve zkouškách neslábne, ale silí. Boží plamen odstraní strusku a tak vytržbí ryzí kov.

Vloni mi dost lidí vytykalo některé z věcí, které jsem kázal. Četl jsem poznámku Martina Luthera (Komentář k epištolám Petra a Judy), kde říká, že kdyby nebyl tak ostře napadán, nikdy by nenabyl takového přesvědčení a nikdy by své doktríny nepřivedl k takové úplnosti. Do určité míry se s ním ztotožňuji v tom, že Bůh tyto výpady proti mně použil, aby mne upevnil v pochoopení základních pravd evangelia, jež jsou v dnešní době terčem útoků.

George Muller, velký muž víry, zajišťoval stravu, ošacení a bydlení pro více než dva tisíc sirotků zároveň, a to pouhou vírou a modlitbou. Před potenciálními sponzory o potřebách své práce zásadně nemluvil; ani když se ho přímo ptali. Místo toho je přinášel v modlitbě před Boha. Prošel obdobiami těžkých zkoušek. Zažil sedm let, kdy měl jen výjimečně prostředky k tomu, aby mohl potřeby sirotků zabezpečit déle než na tři dny; často je získal teprve toho dne, někdy právě v té chvíli, kdy si děti sedly k jídlu. Muller napsal:

Pán dává víru právě proto, aby ji ke slávě vlastního jména zkoušel, a pro dobro toho, kdo ji dostává; a nejen, že samotná zkouška víry - pokud se pevně držíme důvěry v Boha - přináší naši duši to požehnání, že ho lépe poznává-

me, ale tímto cvičením sílí i naše víra. A proto, pokud s Bohem chodíme s aspoň trochu čestným srdcem, bude naše víra zkoušena více a více.

Účelem zkoušek je tedy tříbit naši víru.

B. Správný pohled na zkoušky je vědomí, že jsou dočasné, nezbytné a v Božích rukou.

Rádi chodíme po horách. Loni v létě jsme vylezli na Cloud's Rest v Yosemite, kde je jedna z nejpanoramatičtějších vyhlídek na Yosemiteký národní park. Je odtud vidět celý charakter krajiny. Získáte pohled, který prostě neznáte, dokud chodíte dole po pěšinkách. Podobně je užitečné získat Boží pohled na zkoušky. Petr nám proto připomíná, že jsou dočasné: "... nakrátko ..." Možná si řeknete: "Nakrátko? No potěš! Vždyť já se takhle trápím už celé roky!" To je krátká doba - vzhledem k věčnosti. Stejnou myšlenku vyjádřil Pavel, když řekl:

♦ *Toto krátké a lehké soužení působí přenesmírnou váhu věčné slávy nám, kteří nehledíme k viditelnému, nýbrž k neviditelnému. Viditelné je dočasné, neviditelné však věčné.*
(2. Korintským 4:17-18)

Petr také doplňuje pohled na zkoušky zjištěním, že jsou nezbytné ("je-li to nutné"). Jsou nezbytné, jak jsme si právě všimli, pro vytříbení naší víry. Myslím si ale, že Spurgeon má pravdu, když říká, že nejen zkoušky, ale i útrapy jsou nezbytné. Tvrdí ("Křesťan v zármutku i v radosti" - Spurgeonova kázání), že někdy je nutné, aby byl křesťan dokonce ubitý na duchu. Kristus cítil v zahradě úzkost až k smrti. Pokud křesťan neprochází obdobími zkroušenosti, tvrdí Spurgeon, stane se pyšným, nebude schopen soucitu s ostatními trpícími a zamešká tak lekci, kterou se jinak nenaučí. Spurgeon cituje Lutherův výrok, že soužení je to nejlepší, co má v knihovně.

Malcolm Muggeridge, který se před smrtí stal křesťanem, na sklonku života řekl: "Proti všemu očekávání se za zá-

žitky, které mi ve své době připadaly zvláště' zničující a bolestné, ohlížím s největším zadostiučiněním. Vlastně všechno, co jsem se kdy naučil, všechno, co do mého života vneslo opravdovou hodnotu a opravdové světlo, přišlo v trápení, ne ve štěstí." [Reader's Digest 1/91, původní anglická verze, strana 158]

Třetí pohled, který nám Petr nabízí, je ten, že **zkoušky jsou v Božích rukou**. Vyplývá to z celkového smyslu tohoto místa: Bůh nás zkouší jako zlatotepec, pozoruje roztavený kov, sbírá z něj strusku, dokud v něm nevidí svou tvář jako v zrcadle. Vědět, že je Bůh svrchovaný, je ve zkouškách velkou útěchou. Nezapomněl na nás. Když nás potkalo neštěstí, nebyl zrovna v posteli ani na dovolené. On řídí všechno, včetně našich zkoušek, k dobrému podle svého svrchovaného rozhodnutí (Efezským 1:11; Zjevení 6:9-11).

Účelem zkoušek je tedy tříbit naši víru; správný pohled, se kterým se na zkoušky potřebujeme dívat, znamená vědět, že jsou dočasné, nezbytné a že jsou v Božích rukou.

C. Konečným výsledkem zkoušek jsou odměny při Kristově návratu.

To všechno bude "k chvále, slávě a cti při zjevení Ježíše Krista." O čí chvále, slávě a cti to Petr mluví? Jelikož ve vlastním slova smyslu je chvále, slávy a cti hoděn jenom Bůh, dalo by se říct, že vyhlížíme jen Jeho chválu. Ale ta slova mají ještě přenesený význam, a v tomto smyslu odmění Bůh věřícího při Kristově příchodu **chválou** (1. Korintským 4:5; Matouš 25:21,23), **slávou** (Římanům 2:7,10; Koloským 3:4) i **ctí** (Římanům 2:7,10; 2. Timoteovi 4:8). Podílíme se na nich díky tomu, že jsme s Kristem jedno (Římanům 8:17), a všechny tyto pocty po právu odevzdáme zpět k Jeho nohám. Nicméně můžeme snašet zkoušky s vědomím, že po Kristově návratu nás čeká odměna.

Spasitel tedy zkoušky dopouští na každého, koho miluje; a to proto, aby tříbil jeho víru.

6 ZÁPAS O DUŠI

3. Můžeme se radovat, i když jsme na dně, když vzhlížíme ke Spasiteli a k jeho spasení.

"Proto jásáte" (1:6). Proč? Pro naše slavné spasení právě popsané ve třetím až pátém verši. I když jsme právě na dně, dočasně soužení zkouškami, můžeme vzhlízet k našemu Spasiteli a spasení, které nám zajistil, ze kterého se už začínáme těšit, ale které nebudeme zakoušet v plnosti, dokud se nevrátí. Potom pocítíme nevýslovnou, úžasnou radost, která zaplaví naše duše, právě když jsme na dně. Jak najdeme tuto radost? Třemi způsoby:

A. Vzhlížíme ke Spasiteli ve víře.

Už víme, že zkoušky přicházejí proto, aby třibily naši víru. Petr říká (1:8), že ve zkouškách přichází nevýslovná radost spolu s vírou v Ježíše, dokonce i když ho nevidíme. Musíme rozumět tomu, že víra není automatická reakce ani pasivní čekání. Víra je aktivní rozhodnutí spoléhat na Boha navzdory okolnostem. Víra znamená složit svá břemena na pevná boží zaslíbení. Spurgeon řekl, že zkoušky nepřicházejí jenom spálit nečistoty, ale také vypálit zaslíbení.

V obdobích zkoušek nám připadá, že s námi Kristus není. Musíme tedy prohlásit vírou: "Slíbil, že se mnou bude až do konce věků (Matouš 28:20), že mne nikdy neopustí a nikdy se mne nezefekne (Židům 13:5), a tak se ho vírou chytám za ruku právě teď." Jak řekl Ježíš Tomášovi, který neuvěřil ve vzkříšení, dokud Ježíše nespátřil na vlastní oči: "Že jsi mě viděl, věříš. *Blahoslavení ti, kteří neviděli, a uvěřili.*" (Jan 20:29) To jsme my! Jsme blahoslavení, když i na dně vzhlížíme ve víře ke Spasiteli. Je to naše svoboda i povinnost.

B. Vzhlížíme ke Spasiteli v naději.

Všimněme si, že tyto verše ukazují do budoucnosti. Už jsem se zmínil o dočasné povaze našich zkoušek z hlediska věčnosti. Petr mluví o zjevení Ježíše Krista. Slovo zjevení nebo zjevit označuje Ježíšův příchod, ale

vyjadřuje také jemný významový odstín, který bychom neměli přehlédnout: to, že Ježíš je nyní přítomen, ale není vidět, a přichází den, kdy se zjeví. (Petr to slovo používá ještě ve verších 1:5,7,13; 4:13; 5:1.)

Petr také zdrazňuje ten aspekt našeho spasení, který se týká budoucnosti (1:9). V Novém zákoně se o spasení mluví ve třech časech. Potom, co člověk v Krista skutečně uvěří, může říct: **"Spasitel mne zachránil před následkem hříchu."** (Jan 3:36; Titovi 3:5-8) Ale ten, kdo je spasen, musí také říct: **"Spasitel mne zachraňuje z moci hříchu."** (1. Korintským 1:18; 15:2)

A jednoho dne nás Spasitel zachrání od přítomnosti hříchu (Římanům 5:9-10; 13:11; 1. Petrův 1:9). A tak v čase zkoušek vzhlížíme v naději ke Spasiteli, který nás už zachránil, stále nás zachraňuje a zachrání nás úplně, až se vrátí.

C. Vzhlížíme ke Spasiteli v lásce.

"Ač jste ho neviděli, milujete ho ..." (1:8) Láska k Ježíši Kristu jako odpověď na Jeho vrcholnou lásku k nám, jak se ukázala na kříži, je základní motivací křesťanského života. Tak snadno můžeme upadnout do stavu, v jakém byla církev v Efezu, kterou Ježíš chválí:

♦ *Vím o tvých skutcích, o tvém úsilí i tvé vytrvalosti; vím, že nemůžeš snést ty, kdo jsou zlí, a vyzkoušel jsi ty, kdo se vydávají za apoštoly, ale nejsou, a shledal jsi, že jsou lháři. Máš vytrvalost a trpěl jsi pro mé jméno, a nepodlehls únavě.*

To je tedy něco! Co bys, Pane, mohl ještě chtít?

♦ *Ale to mám proti tobě, že už nemáš takovou lásku jako na počátku. (Zjevení 2:2-4)*

V manželství se k tomu sklouzne snadno, že ano? Jste si navzájem věrní. Žijete spolu víceméně v harmonii. Plníte role manžela a manželky, vychováváte děti, platíte účty a všechno to ostatní, co je potřeba k vedení domácnosti. Ale romantika někam vyprchala. Potřebujete oživit to staré potěšení, které

jste ze svého partnera kdysi měli. S Pánem je to stejné. Můžeme žít poctivě křesťanský život, a přitom ztratit romantický vztah ke Kristu. Mluvíme zde nejen o oddanosti, která je podstatou lásky, ale i o pocitech, které z ní pramení. Souhlasím s Jonathanem Edwardsem, když říká, že náboženství je v jádru emocionální. Naše srdce potřebují být naplněna láskou k Ježíši Kristu.

Závěr:

Jak ale takovouto lásku k našemu neviditelnému Spasiteli udržet a rozvíjet? Tři nápady:

Za prvé: zůstávat s Pánem o samotě. Nemůžete prohloubit svou lásku k vašemu partnerovi, pokud netrávíte žádný čas jenom s ním. Chcete-li Pána více milovat, pobývejte s ním o samotě nad jeho slovem a v modlitbě.

Za druhé: poslouchat Pána. V naší době "ledabylé milosti" se lidé domnívají, že poslušnost je zákonitvím a že pod milostí pro ni není místo. Ti, kdo si to myslí, by si měli opravdu přečíst svou Bibli. Ježíš řekl:

♦ **Zachováte-li má přikázání, zůstanete v mé lásce ...**

(Jan 15:10)

Apoštol Jan napsal:

♦ **V tom je totiž láska k Bohu, že zachováváme jeho přikázání ...**

(1. Janův 5:3)

Kdo Boha neposlouchá, nemůže ho milovat tak, jak by měl.

Za třetí: přicházet často k Večeři Páně. Je to chvíle, kdy vzhlížíme ke Spasiteli a ke spasení, které nám dal a za které zaplatil svou vlastní krví. Věděl, že snadno zapomínáme, a tak nám dal pokyn, abychom to často činili na jeho památku. Je to chvíle, kdy přijímáme Jeho lásku a vyznáváme svou lásku k němu. Když vzhlížíme ke Spasiteli a k Jeho spasení, jak se nám zjevuje ve chlebě a vínu, prožíváme Jeho radost dokonce i tehdy, když jsme na dně.

Otázky k diskusi:

✓ *Někdo těžce zkoušený řekne: "Jak to může milující Bůh dopustit?" Jak odpovíte?*

✓ *Měli bychom Bohu dát najevo svůj hněv vůči němu? Odůvodněte na základě Písma.*

✓ *Je hřích být deprimovaný? Odůvodněte na základě Písma.*

Steven J. Cole, Flagstaff Christian Fellowship, všechna práva vyhrazena

KDO JE JEŽÍŠ?

Zamyslete se nad touto otázkou. Jestliže někdo "věří v Ježíše" (ať už tím myslí cokoliv), ale nerozumí hříchu nebo zkáze vztahu s Bohem, věří bez pokání nebo poznání nutnosti změny životního směru, je takový člověk opravdu spasen?

V Janovi 3,3 čteme:

♦ *Ježíš mu odpověděl: "Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží."*

Ve 2. Kor. 5,17 Pavel prohlašuje:

♦ *Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Co je staré, pominulo, hle je tu nové.*

Když se Ježíš ve Skutcích 1,6 ukázal apoštolům, řekl jim, že v Jeho jménu se bude zvěstovat pokání a odpuštění hříchů všem národům (Lukáš 24,47).

Ve Skutcích 16, když se filipský žalářník na kolenou ptá Pavla a Silase:

♦ *Páni, co mám dělat, abych byl zachráněn? (verš 30)*

oni odpovídají:

♦ *Věř v Pána Ježíše a budeš spasen ty i všichni, kdo jsou v tvém domě.*

Tento žalářník byl ve svém svědomí vyděšen Božím hněvem a viděl sám sebe jako ztraceného. Byl usvědčen z hříchu a uvědomil si potřebu spásy.

Pavel a Silas mu bezpochyby vysvětlili, že původcem spásy je Kristus. Aby byl člověk spasen, musí jít ke Kristu a přijmout dar spásy, který mu Kristus nabízí. Všimněte si však, že pokání, usvědčení z hříchu a spasení jdou ruku v ruce.

Důvod, proč nám chci připomenout tuto důležitou pravdu, je následující. Jsem přesvědčen, že je dnes v našich sborech mnoho těch, kterým bylo řečeno, že mají "věřit v Ježíše", aby je zach-

8 ZÁPAS O DUŠI

ráníl z jejich bolesti. Někdo je dokonce mohl vést v modlitbě a snad dokonce zmínit hřích. Nicméně pokud člověk neporozuměl hříchu nebo nebyl usvědčen ze své ztracenosti (stejně jako filipský žalářník), a nedošlo u něj tudíž k žádnému opravdovému pokání a změně směru, jak můžeme o takovém člověku mluvit jako o spaseném?

Když se díváme na církve v našich zemích, vidíme mnoho těch, kteří - přestože se považují za křesťany - žijí stejným stylem jako svět. Nejsou horliví ve vyhlašování autority Slova. Nejsou ve svých vlastních životech usvědčeni z hříchu a neoškliví se jim hříšnost, kterou vidí kolem sebe. Kde je chyba?

Jednoduchá víra

Myslím, že v mnoha církvích se dnes říká "jednoduchá víra - poselství dobré zprávy", totiž to, že Ježíš nás miluje. Lidem je řečeno: "Pojďte k Ježíši a věřte v něj."

Stále častěji lidé nerozumí tomu, že Ježíš je Boží Syn poslaný na tento svět proto, aby zaplatil pokutu za hříchy lidstva. Nerozumí vlastní hříšné přirozenosti a vzpouru vůči Bohu. Nechápu Boží svatost, svoji ztracenost a vážné následky hříchu. To vyplývá mimo jiné z absence učení základů evangelia z knihy Genesis (zahrnující Adamovu vzpouru v Edenu), místo toho je doprovázeno indoktrinací vírou v miliony let trvající smrt a krveprolití, viděné ve fosilních záznamech ještě předtím, než hřích vešel do světa.

Domnívám se proto, že je dnes v našich církvích mnoho těch, kdo v Ježíše uvěřili pouze emocionálně. Byli ujištěni, že jsou křesťany, ale ve skutečnosti nikdy nepochopili skutečné evangelium a jeho poselství "špatné zprávy" (pád člověka v Genesis), a proto ani důvod pro dobrou zprávu, kterou je v Novém zákoně smrt a vzkříšení posledního Adama.

Před časem mi to znovu přišlo na mysl, když jsem četl dopis od Kate, který jsem dostal. Jaké svědectví! Zde uvádím některé výňatky:

...je mi 18 let a jenom nedávno jsem se stala opravdovou křesťankou ... Probuzení, které jsem prožila během četby vaší knihy (Kreační evangelizace pro nové tisíciletí), bylo neuvěřitelné. Den po jejím přečtení mi dal Pán příležitost mluvit se skupinou starších církve ... Byli úplně ohromeni mým přístupem k evangelizaci a v důsledku toho teď mění svůj postoj k pastorační a sborové péči.

Když jsem byla malá, chodila jsem do církve s rodiči, ale naneštěstí, jak to bývá s mnohými dětmi, když se víra mých rodičů vytratila, stalo se to samé s tou mou. Kolem sedmnáctého roku jsem už šestkrát změnila školu, vyzkoušela drogy, prošla sérií nesmyslných vztahů, odstěhovala se z domova a pokusila se o sebevraždu.

Celou tu dobu jsem byla v pravidelném kontaktu s křesťanskou mládeží. V žádném případě nechci odepst církve, která tu skupinu vedla, ale v zásadě dělali přesně to, před čím vaše kniha varuje, co by se dělat nemělo. Všude 'strkali Ježíše', ale nedali mi žádné odpovědi. Bojovala jsem tenkrát s pocity nenávisťi vůči sobě, se samotou a depresí. Říkali mi o tom nádherném muži jménem Ježíš Kristus, který může odejmout mou bolest. Ale jak? A proč by mě chtěl zachránit? Odkud přišel? Jak to může dokázat? Proč hřešíme? Proč trpíme?

Nakonec se někdo s odpověďmi našel. Tenhle člověk právě přečetl mnoho věcí týkajících se těchto velkých a nezodpovězených otázek, o nichž mluvíte ve své knize. Jsem přesvědčena, že přečetl nějakou vaši práci, a tak jste mě vlastně nepřímo přivedl ke Kristu.

Nalezla jsem novou horlivost a důvěru. Těším se, až svým napůl věřícím rodičům ukážu biblické odpovědi. Ano, je důležité mluvit s lidmi o Ježíši Kristu, ale (jak tomu bylo i v mém případě) revolučnost Spasitele přivedeného do našich životů skrze prožitkovou (emocionální) modlitbu pohasiná ve chvíli, kdy si začneme klást otázky.

Prožívám hojnost nového života. Jsem si jista, že můj život s Kristem se každým dnem prohlubuje. Pracuji na hudebním programu pro malé děti, do kterého jsou začleněna fakta o knize Genesis."

Církev jsou dnes bohužel plné "starých Kate", které potřebují být proměněny na "nové". Dejme jim všechn ten živoucí a nezbytný základ informací z Genesis tak, aby jim byl Ježíš představen takový, jaký opravdu je.

Ken Ham, *Otázky v Genesis, 1/2000*

Pokud vás toto svědectví oslovilo a nejste lhotejní k otázkám, na něž se mladí lidé ptají, objednejte si knihu Kena Hama: GENESIS a úpadek národů. Rádi vám ji za dobrovolný příspěvek pošleme.

VZKRÍŠENÍ

Než se dostanu k vlastnímu výkladu "vzkříšení", seznámme se s tím, jak duchovnímu vzkříšení rozuměl J.A. Komenský:

O užitečných slavných svátostí večeře Páně

... Dále svátost večeře Páně jest znamením a závdavkem vzkříšení našeho, kteréž dvojje jest: Jedno duchovní, probuzení totiž a povstání duše naší z mrtvosti hříchů k sloužení v novotě života Bohu. A to slove vzkříšení první.

- ◆ Amen, amen pravím vám: Že přijde hodina, a nyníť jest, když mrtví uslyší hlas Syna Božího, a kteříž uslyší, živi budou. (Jan 5,25)
- ◆ Pohřbeni jsme tedy s ním skrze křest v smrt, abychom, jakož z mrtvých vstal Kristus k slávě Otce, tak i my v novotě života chodili. Nebo poněvadž jsme s ním vstípeni připodobněním smrti jeho, tedyť i vzkříšením budeme. (Římanům 6,4-5)
- ◆ Blahoslavený a svatý, kdož má díl v prvním vzkříšení. Nad těmito ta druhá smrt nemá moci, ale budou kněží Boží a Kristovi, a kralovati s ním budou tisíc let. (Zjevení 20,6)

- ◆ A tomuť vzkříšení předně svátost tato napomáhá: "Kdož jí mne," dí Pán, "i on živ bude skrze mne." (Jan 6,57)

Potom také znamením jeho jest. Nebo jakož Lazar moci Kristovou vzkříšen byv, stolił s Pánem (Jan 12,1-2), tak my, kdož jsme povstali z hříchů, sázíní býváme za tabuli Kristovou. Pravdu tohoto vzkříšení můž každý v sobě sám poznati, po náklonnostech těch, kteréž v sobě cítí. Nebo jestli srdce tvé jest milostí obrácené k Bohu a poslušenství jeho, že se Samuelem ochotně říkáš: "Mluv Hospodine, nebo slyší služebník tvůj" (1S 3,10), a s Davidem: "Hotovo jest srdce mé, Bože" (Ž 108,2), a s Pavlem: "Co chceš, Pane, abych činil?" (Sk 9,6), tedy jistotně z hříchů povstal a máš díl na prvním vzkříšení. Pakli sobě k věcem duchovním a nebeským nechuť cítíš a ku poslušenství Boha a vůle jeho nutkán býti musíš, věz, že mrtvý jsi, by ty pak i jméno, že živ jsi, měl (jakž Pán k anjelu onomu Sardinskému mluví, (Zj. 3,1), duše tvá k ničemu tobě není, kromě že tělo tvé do času, jako sůl zdržuje, aby v hnis nebylo.

J.A. Komenský:

Cvičení se v pobožnosti pravé

"Vzkříšení" bylo stěžejním článkem učení rané církve. Prostudujme společně, co tento biblický princip obsahuje. Pod pojmem "vzkříšení" si obvykle představíme zmrtevýchvstání Pána Ježíše Krista nebo tělesné vzkříšení věřících v poslední den. Bez vzkříšení Božího Syna by nebylo možné ani naše duchovní, ani naše tělesné vzkříšení.

- ◆ Nebyl-li však Kristus vzkříšen, je vaše víra marná, ještě jste ve svých hříších...

(1. Korintským 15:17)

Pavel tedy stavěl dobrou novinu spásení - evangelium, mimo jiné, na skutečnosti Kristova vzkříšení. "Vzkříšení" je důležité i pro nás. S Kristovým vzkříšením naše dvojí vzkříšení, duchovní a tělesné, stojí a padá.

10 ZÁPAS O DUŠI

První vzkříšení

Každý křesťan již prošel svým prvním vzkříšením. Kdo se narodil znovu, byl duchovně vzkříšen v okamžiku, kdy odevzdal svoje srdce svému Pánu a Spasiteli Ježíši Kristu. Do tohoto okamžiku byl duchovně mrtvý, oddělen od Boha:

♦ *I vy jste byli mrtví pro své viny a hříchy, v nichž jste dříve žili podle běhu tohoto světa, poslušni vládců nadzemských mocí, ducha, působícího dosud v těch, kteří vzdorují Bohu.* (Efezským 2:1-2)

Pavel učí, že jsme byli duchovně mrtví, ale dnes již mrtví nejsme, jsme obživeni, jsme duchovně vzkříšení, a to do slovně:

♦ *Probudil nás k životu spolu s Kristem, když jsme byli mrtví pro své hříchy. Milostí jste spaseni! Spolu s ním nás vzkřísil a spolu s ním uvedl na nebeský trůn v Kristu Ježíši.* (Efezským 2:5-6)

Ten, kdo byl Božím Duchem znovuzrozen, ten byl také duchovně vzkříšen a byl také v Kristu uveden na nebeský trůn. Vše se pro znovuzrozeného již naplnilo. Duchu svatému jistě záleželo na tom, abychom své první vzkříšení pochopili v plnosti, proto vdechl do Písma další pravdy:

♦ *S Kristem jste byli ve křtu pohřbeni a spolu s ním také vzkříšení vírou v Boha, jenž ho svou mocí vzkřísil z mrtvých. Když jste ještě byli mrtví ve svých vinách a duchovně neobřezáni, probudil nás k životu spolu s ním a všechny viny nám odpustil.* (Koloským 2:12-13)

O našem prvním duchovním vzkříšení nemůžeme pochybovat. Písmo tuto skutečnost často potvrzuje:

♦ *Protože jste byli vzkříšení s Kristem, hleďte to, co je nad vámi, kde Kristus sedí na pravici Boží.* (Koloským 3:1)

Další verše potvrzují pravdu, že znovuzrození přešli ze smrti do života. Přejít ze smrti do života je definice zmrtných-vstání, tedy vzkříšení:

♦ *ani nepropůjčujte hříchu své tělo za nástroj nepravosti, ale jako ti, kteří byli vyvedeni ze smrti do života, propůjčujte sami sebe a své tělo Bohu za nástroj spravedlnosti.* (Řím. 6:13)

Ani Starému zákonu nebyl cizí pojem obživení mrtvého ducha a srdce k životu, tedy duchovní znovuzrození, což je výměna kamenného srdce za masité - jeho obřízka:

♦ *Toto praví Vznešený a Vyvýšený, jehož přebývání je věčné, jehož jméno je Svatý: "Přebývám ve vyvýšenosti a svatosti, ale i s tím, jenž je zdeptaný a poníženého ducha, abych oživil ducha ponížených, abych oživil srdce zdeptaných."* (Izajáš 57:15)

Takto chápali první vzkříšení křesťané od Augustina až po reformaci.

Ježíš učí o dvou družích vzkříšení

Pán Ježíš Kristus vysvětlil v 5. kapitole Janova evangelia dva druhy vzkříšení velmi jasně. Vždy, když se Písmo zmíní o vzkříšení, musíme mít Ježíšův výklad na srdci i myslí. Každé vzkříšení týkající se člověka náleží nutně buď do duchovní, nebo tělesné kategorie. **Ať je naším interpretem sám Ježíš:**

Duchovní vzkříšení:

♦ (24) *Amen, amen, pravím vám, **kdo slyší mé slovo a věří tomu, který mě poslal, má život věčný a nepodléhá soudu, ale přešel již ze smrti do života.***

(25) *Amen, amen, pravím vám, přichází hodina, ano, už je tu, kdy **mrtví uslyší hlas Božího Syna, a kteří uslyší, budou žít.***

(26) *Neboť jako Otec má život sám v sobě, tak dal i Synovi, aby měl život sám v sobě.*

Tělesné vzkříšení:

♦ (27) *A dal mu moc konat soud, poněvadž je Syn člověka.*

(28) *Nedivte se tomu, neboť přichází hodina, (ještě tu není) kdy **všichni v hrobech uslyší jeho hlas***

(29) *a vyjdou; ti, kdo činili dobré, **vstanou k životu**, a ti, kdo činili zlé, **vstanou k odsouzení.***

(Jan 5:24-29)

Pán Ježíš zde mluví o dvou vzkříšeních. Kdo byl vzkříšen duchovně, vstane i tělesně k věčnému životu. Kdo nebyl duchovně vzkříšen, vstane tělesně k odsouzení.

1. Duchovní vzkříšení

V 24. verši Pán Ježíš hovoří o současnosti. Kdo věří slyšenému slovu, má v této chvíli věčný život, a ačkoliv byl mrtev, již přešel do života. Aby tomu Ježíš dodal váhu, pokračuje v 25. verši, že přichází hodina, vlastně už je tu, kdy mrtví uslyší, a kteří uslyší, budou žít, přejdou ze smrti do života, budou vzkříšeni. Jedná se o tělesně živé lidi, tedy jak jejich mrtvost, tak jejich oživení - vzkříšení se musí týkat duchovní, ne tělesné stránky lidské existence. Tyto verše vysvětluje Pavel v listu Efezským:

♦ *I vy jste byli mrtvi pro své viny a hříchy, ... probudil nás k životu spolu s Kristem, když jsme byli mrtvi pro své hříchy. Milostí jste spaseni! ... Spolu s ním nás vzkřísil a spolu s ním uvedl na nebeský trůn v Kristu Ježíši. (Efezským 2:1,5,6)*

Duchovní vzkříšení, znovuzrození, regenerace dává člověku duchovní život, člověk byl přetvořen, je nové stvoření:

♦ *Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Co je staré, pomínulo, hle, je tu nové! (2. Korintským 5:17)*

Duchovně vzkříšený znovuzrozený člověk je nebeským občanem:

♦ *My však máme občanství v nebesích, odkud očekáváme i Spasitele, Pána Ježíše Krista. (Filipským 3:20)*

Duchovně vzkříšený znovuzrozený člověk již vládne s Kristem, je účastníkem Božího království:

♦ *On nás vysvobodil z moci tmy a přenesl do království svého milovaného Syna. (Koloským 1:13)*

Duchovně vzkříšený znovuzrozený člověk žije a duchovní smrt nad ním již nemá moc:

♦ *... a očekávali z nebe jeho Syna, kterého vzkřísil z mrtvých, Ježíše, jenž nás vysvobozuje od přicházejícího hněvu. (1. Tes. 1:10)*

Tato požehnání započala znovuzrozením, obživením, **duchovním vzkříšením** duchovně mrtvého člověka. První vzkříšení, které kolem nás probíhá dnes a denně, je duchovní a podíl na něm má jen Boží lid. Všechna požehnání, která započala prvním duchovním vzkříšením, dojdou naplnění až při druhém, **tělesném vzkříšení**.

Víme, že Ježíš Kristus zajistil svou obětí na kříži naše vzkříšení, protože On Martě řekl:

♦ *Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. (Jan 11:25)*

Když Ježíš vstal z mrtvých, přemohl smrt a stal se Prvním Vzkříšeným:

♦ *Avšak Kristus byl vzkříšen jako první z těch, kdo zesnuli. (1. Korintským 15:20)*

Pavel učí, že jsme na kříži zemřeli spolu s Kristem. Stali jsme se účastníky Jeho smrti. Zemřel v nás starý, přirozený člověk:

♦ *Víme přece, že starý člověk v nás byl spolu s ním ukřižován, aby tělo ovládané hříchem bylo zbaveno moci a my už hříchu neotročili. (Římanům 6:6)*

Nebo:

♦ *Zemřeli jste a váš život je skryt spolu s Kristem v Bohu. (Koloským 3:3)*

Jestliže jsme se stali účastníky Jeho smrti, stali jsme se také účastníky a podílníky Jeho vzkříšení, jež předcházelo našemu prvnímu vzkříšení. Starý člověk zemřel s Kristem, narodil se nový člověk v Kristu. To je první duchovní vzkříšení. Ještě jednou:

♦ *... probudil nás k životu spolu s Kristem, když jsme byli mrtvi pro své hříchy. Milostí jste spaseni! Spolu s ním nás vzkřísil a spolu s ním uvedl na nebeský trůn v Kristu Ježíši. (Efezským 2:5-6)*

On je vzkříšení i život, v Něm, v Pánu Ježíši Kristu, máme podíl na prvním vzkříšení a životě věčném ve spojení s Bohem. Ta druhá duchovní smrt - ohnivá jezero pro nevěřící - na nás už nemá nárok:

12 ZÁPAS O DUŠI

- ♦ *To je první vzkříšení. **Blahoslavený a svatý, kdo má podíl na prvním vzkříšení!** Nad těmi druhá smrt nemá moci ... (Zjevení 20:6)*

2. Tělesné vzkříšení

Nyní přejdeme k druhé části Ježíšova učení v Janově 5. kapitole. Pro přehlednost si je připomeňme:

- ♦ (27) *A dal mu moc konat soud, poněvadž je Syn člověka.*

(28) *Nedivte se tomu, neboť přichází hodina, kdy všichni v hrobech uslyší jeho hlas*

(29) *a vyjdou; ti, kdo činili dobré, vstanou k životu, a ti, kdo činili zlé, vstanou k odsouzení.*

(Jan 5:27-29)

Protože Syn člověka bude soudcem nad všemi, nemůžeme být překvapeni, že přichází budoucí hodina, která ještě není tu, kdy všichni zesnuli, ať v Kristu, nebo mimo Krista, uslyší Synův hlas a budou tělesně vzkříšeni. To je to druhé, budoucí, tělesné vzkříšení, které čeká bez výjimky každého, kdo se kdy narodil. Tohoto vzkříšení se zúčastní všichni lidé do posledního. Je to všeobecné vzkříšení. Tak se naplní Ježíšova slova. On je našim interpretem. Daniel tuto pravdu potvrzuje:

- ♦ *... V oné době bude vyproštěn tvůj lid, každý, kdo je zapsán v Knize. Mnozí z těch, kteří spí v prachu země, procitnou; jedni k životu věčnému, druzí k pohaně a věčné hrůze. (Daniel 12:1-2)*

Danielův zápis je v souladu s Ježíšovými výroky v Janovi 5:28-29. **Tělesné vzkříšení je všeobecné a platí pro všechny**, spasené i nespasené. I Marta potvrdila, že Lazar (spasený) vstane, že bude tělesně vzkříšen v poslední den.

- ♦ *Ježíš jí řekl: "Tvůj bratr vstane." Řekla mu Marta: "Vím, že vstane při vzkříšení v poslední den."* (Jan 11:23-24)

Poslední den je den druhého příchodu Pána Ježíše Krista i den soudu. Na to jí Ježíš potvrdil, že On Sám je vzkříšení i život.

Pavel ve Skutcích ve své obhajobě potvrdil, že i židovští náboženští vůdové věřili v jedno tělesné vzkříšení spravedlivých i nespravedlivých:

- ♦ *... tak sloužím Bohu našich otců: věřím všemu, co je napsáno v Zákoně a v Prorocích. A mám v Bohu naději, kterou chovají i oni sami, že **nastane vzkříšení spravedlivých i nespravedlivých**.* (Skutky 24:15 NBK)

Další důkazy, že spravedliví i nespravedliví budou tělesně vzkříšeni a souzeni v jeden poslední den, vězí ve skutečnosti, že spolu setrvávají až do druhého, tělesného příchodu Pána Ježíše Krista:

- ♦ *Nechte, ať spolu roste obojí až do žně; a v čas žně řeknu žencům: Seberte nejprve plevel a svažte jej do otýpek k spálení, ale pšenici shromážděte do své stodoly.* (Matouš 13:30)

Z předešlého verše vyplývá, že nejprve budou odděleni nespravedliví. Teprve potom budou spasení shromáždění okolo Pána Ježíše Krista. Pořadí není natolik důležité. Důležité je, že se jedná o jedno tělesné vzkříšení všech, o jednu žně v poslední den. Podobně.

- ♦ *Tak bude i při skonání věku: vyjdou andělé, oddělí zlé od spravedlivých a hodí je do ohnivé pece; tam bude pláč a skřípění zubů."* (Matouš 13:49-50)

Vykonavatelé Boží svrchované vůle budou andělé.

- ♦ *Na to Jan všem řekl: "Já vás křtím vodou. Přichází však někdo silnější, než jsem já; nejsem ani hoden, abych rozvázal řemínek jeho obuvi; on vás bude křtít Duchem svatým a ohněm. Lopata je v jeho ruce, aby pročistil svůj mlat a pšenici shromáždil do své sýpky; ale plevy spálí ohněm neuhasitelným."* (Lukáš 3:16-17)

Z předešlého dvojverší vyplývá, že Ježíš křtí Duchem svatým (vkládá do Sebe) a křtí ohněm (spaluje, odděluje do pekelného ohně, což je konečný Boží

trst). Pšenice i plevy jsou z téže žně, tak jako spasení a nespasení. Vstanou současně z jednoho tělesného vzkříšení. Tak jako vítr odnese plevy dále a těžší pšenice spadne k nohám, tak Ježíšův soud oddělí skrze anděly od sebe až do ohně "lehké" nespasené, a "těžší" spasení mu padnou k nohám.

Tělesné vzkříšení všech lidí a jejich soud, společná žeň spasených i nespasených a jejich konečné oddělení nastane až při skonání tohoto věku, při druhém příchodu, až se Pán Ježíš podruhé vrátí na tuto Zemi. Následující verš to potvrzuje:

♦ *... a pole je tento svět. Dobré semeno, to jsou synové království, plevel jsou synové toho zlého; nepřítel, který jej nasel, je ďábel. Žeň je skonání věku a ženci jsou andělé.*
(Matouš 13:38-39)

Obávám se, že "dvoje žně", tj. jedno tělesné vzkříšení pro spasené a druhé pro nespasené v Bibli nenacházíme. Pokud jsou synové království a synové toho zlého tělesně živi, tak rostou společně na jednom poli - světě. Těla nebo popel všech zemřelých jsou uložena do hrobů. Duše zemřelých synů Božího království očekávají vzkříšení svých těl v Boží přítomnosti, duše zemřelých synů toho zlého očekávají vzkříšení svých těl daleko od Boha v pekle.

Pavel napsal, že při zvuku poslední polnice budou křesťané, ti co mají podíl na prvním vzkříšení, tělesně vzkříšení k nepomíjitelnosti, čímž se naplní Písmo - "Smrt je pohlcena. Bůh zvítězil!":

♦ *Hle, odhalím vám tajemství: Ne všichni zemřeme, ale všichni budeme proměněni, naráz, v okamžiku, až se naposled ozve polnice. Až zazní, mrtví budou vzkříšeni k nepomíjitelnosti a my živi proměněni. Pomíjitelné tělo musí totiž obléci nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost. A když pomíjitelné obleče nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost, pak se naplní, co je psáno: 'Smrt je pohlcena. Bůh zvítězil!'*
(1. Korintským 15:51-54)

Kdy má být pohlcena smrt?

♦ *Jako poslední nepřítel bude přemožena smrt... (1. Korintským 15:26)*

Tělesná smrt bude poražena jako poslední nepřítel. Při vzkříšení svatých v Kristu tedy končí vláda tělesné smrti. Při vzkříšení synů království Bůh zvítězil. Všeobecné tělesné umírání končí. Není možné, aby po tělesném vzkříšení Božího lidu, po vytržení, kdokoliv tělesně umíral, protože Bůh tělesnou smrt pohltil. Proto musí být nespasení tělesně vzkříšení současně se spasenými. Kdyby nebyli, tělesné umírání by pokračovalo až do jakési druhé fáze vzkříšení, která by zahrnovala jak všechny nespasené všech dob, tak nové věřící, kteří nebyli zahrnuti v prvním tělesném vzkříšení. Vždyť jsme již výše uvedli, co řekl sám Pán Ježíš:

♦ *Nedivte se tomu, neboť přichází hodina, kdy všichni v hrobech uslyší jeho hlas a vyjdou; ti, kdo činili dobré, vstanou k životu, a ti, kdo činili zlé, vstanou k odsouzení.*
(Jan 5:28-29)

Další verše, které potvrzují, že všichni lidé budou tělesně vzkříšení současně, že je jen jedna žeň, že se na mlatu odděluje pšenice od plev současně, že je jeden soud v posledním den, jsou:

♦ *Až přijde Syn člověka ve své slávě a všichni andělé s ním, posadí se na trůnu své slávy; a budou před ním shromážděny všechny národy. I oddělí jeden od druhých, jako pastýř odděluje ovce od kozlů, ovce postaví po pravici a kozly po levici. Tehdy řekne král těm po pravici: 'Pojďte, požehnaní mého Otce, ujměte se království, které je vám připraveno od založení světa...' Potom řekne těm na levici: 'Jděte ode mne, prokletí, do věčného ohně, připraveného ďáblu a jeho andělům!'*
(Matouš 25:31-34.41)

Jak již prorokoval Jan Křtitel, ovce (pšenice) jsou pokřtěny Duchem svatým, kozlové (plevy) jsou pokřtěni do věčného ohnivého jezera, neuhasitelného ohně, jenž páli plevy, plevel

14 ZÁPAS O DUŠI

a slámu. Jde o jednu žeň, o tělesné vzkříšení všech lidí, o jeden soud v poslední den, v němž spasení budou odměněni a nespasení odsouzeni.

Následující verše potvrzují, že při druhém příchodu Pána budou utiskovaní vysvobozeni a bezbožní potrestáni:

- ◆ (7)... a vás utiskované spolu s námi vysvobodí, až se zjeví Pán Ježíš z nebe se svými mocnými anděly, (8) aby v plameni ohně vykonal trest na těch, kteří neznají Boha, a na těch, kteří odpírají poslušnost evangeliu našeho Pána Ježíše. (9) *Jejich trestem bude věčná záhuba 'daleko od Pána a slávy jeho moci',* (10) až v onen den přijde, aby byl oslaven svými lidem a veleben těmi, kdo uvěřili; také vy jste uvěřili našemu svědectví. (2. Tesalonickým 1:7-10)

Tyto Pavlovy verše jen doplňují to, co jsme již tolikrát potvrdili Písmem. V onen poslední den Ježíš Kristus přijde se svými anděly. Tělesně vzkřísí všechny svůj lid k věčnému oslavení a současně i všechny ďáblové lid k věčné pohaně. Jedni vstanou k životu věčnému, druzí k pohaně a věčné hrůze - jak prorokoval už Daniel.

Co se tedy

v onen poslední den vyplní?

A. Tělesná smrt bude překonána jako poslední nepřítel.

- ◆ *Jako poslední nepřítel bude přemohena smrt.* (1. Korintským 15:26)

B. Křesťané, Boží lid, dojdou vykoupení svého těla ve chvíli pohlcení smrti. Vykoupené tělo již tělesné smrti přece nepodléhá:

- ◆ *A když pomíjitelné obleče nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost, pak se naplní, co je psáno: 'Smrt je pohlcena, Bůh zvítězil!'* (1. Korintským 15:54)

C. Nespasení, ďáblové děti, dostanou tentýž den také věčné tělo, budou poslání v těle do věčné vědomé existence daleko od Pána. A protože Bůh zvítězil, ďáblové děti a jejich druhá věčná duchovní smrt budou odděleny od Boha v hořícím jezeře:

- ◆ *Pak smrt i její říše byly uvrženy do hořícího jezera. To je druhá smrt: hořící jezero. A kdo nebyl zapsán v knize života, byl uvržen do hořícího jezera.* (Zjevení 20:14-15)

Další verše k zamyšlení

Křesťané, kteří milují Boha a Jeho Slovo, mohou rozumět některým úsekům Božího slova různě. To není žádná pohroma! Po letech studia jsem sám změnil pozici. Názory přece nemění jenom Bůh! Jako autor knihy Zápas o duši, kde jsem se mimo jiné zabýval i knihou Zjevení, jsem zastával jeden z několika pohledů. Proto bych rád vysvětlil svůj dnešní postoj a důvod, proč knihu Zápas o duši dál nešířím, i když vím, díky Pánu, že posloužila a stále slouží mnohým čtenářům v počátcích víry. Dovolte mi, abych vám vyložil, jak chápu následující verše dnes. Před léty jsem jim rozuměl podstatně jinak:

- ◆ (4) *Viděl jsem trůny a na nich usedlí ti, jimž byl svěřen soud. Spatřil jsem také ty, kdo byli sťati pro svědectví Ježíšovo a pro slovo Boží, protože nepoklekli před dravou šelmou ani jejím obrazem a nepřijali její znamení na čelo ani na ruku. Nyní povstali k životu a ujali se vlády s Kristem na tisíc let.* (5) *Ostatní mrtví však nepovstanou k životu, dokud se těch tisíc let nedovrší.* (6) *To je první vzkříšení. Blahoslavený a svatý, kdo má podíl na prvním vzkříšení! Nad těmi druhá smrt nemá moci, nýbrž Bůh a Kristus je učiní svými kněžími a budou s ním kralovat po tisíc let.* (Zjevení 20:4-6)

Ve čtvrtém verši Jan viděl ve vytržení mučedníky Krista. Viděl spasené, kteří nepoklekli před vládcem tohoto světa a jeho pozemských zástupců. Jan je viděl, jak povstali v prvním duchovním vzkříšení, jak přešli ze smrti do života, jak ožili a ujali se vlády s Kristem na tisíc let.

Pátý verš je vsunut. Jan zmiňuje jiný druh mrtvých, kteří nekralují s Kristem po tisíc let, nikdy duchovně neožili a tělesně ožijí až po těch tisíci letech.

V šestém verši Jan navazuje na čtvrtý verš, vrací se k Božímu lidu. Neztotožnění se se světem, mučednictví pro Krista, povstání k duchovnímu životu, kralování s Kristem v Jeho království po tisíc let, to vše nazývá podílem na prvním vzkříšení. Ti, kdo mají podíl na prvním vzkříšení, jsou kralující kněží Ježíše Krista. Nad nimi ta druhá smrt, hořící jezero, nemá moc.

Nečetli jsme v oddílu o duchovním vzkříšení verše tohoto typu?

- ◆ *... probudil nás k životu spolu s Kristem, když jsme byli mrtvi pro své hříchy. Milostí jste spaseni! Spolu s ním nás vzkřísil a spolu s ním uvedl na nebeský trůn v Kristu Ježíši, (Efezským 2:5-6)*

A máme problém! Kam se podělo tisíci-leté kralování? Ať je nám interpretem samotná Bible! Každý spasený, každý, kdo uvěřil, je znovuzrozen, převeden z duchovní mrtvosti do duchovního života, je vzkříšen spolu s Kristem, má podíl na prvním vzkříšení, je uveden na nebeský trůn, odkud kraluje jako královský kněz Božího Království:

- ◆ *Vy však jste 'rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid náležející Bohu', abyste hlásali mocné skutky toho, kdo vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla. (1. Petrův 2:9)*

Kněžské povolání je, abychom z Božího trůnu, kde s Kristem kralujeme, hlásali evangelium našeho Krále, jehož království není z tohoto světa, jak sám Ježíš odpověděl Pilátovi:

- ◆ *Ježíš řekl: "Moje království není z tohoto světa. ... mé království však není odtud." (Jan 18:36)*

Spasení nejsou součástí tmy tohoto světa, ale jsou z podivuhodného světla Kristova. Spasení mají obecnství v nebesích, odkud kralují jako poslové a zvěstovatelé Božího slova.

První byl vzkříšen Pán Ježíš Kristus. My jsme s ním nejen zemřeli, ale byli jsme s ním i vzkříšení, jsme tedy podílníky na prvním vzkříšení. My jsme s ním vstali z Ducha Božího. Narodili

jsme se z nepomijitelného semene Božího Ducha, ne z krve a těla. Tyto verše jsou v souladu se Zjevením 20:4-6! Bible často vykládá sama sebe.

Tisíc let

Nyní přicházíme k velmi choulostivé otázce - kolik let je tisíc let. Zdá se, že uvedené verše potvrzují, že *tisíc let* začíná v té chvíli, kdy je Boží lid uveden na královský trůn. To se stalo při Kristově zmrtvýchvstání. Spolu s ním nás přece vzkřísil a spolu s ním uvedl na nebeský trůn v Kristu Ježíši. Tehdy počala vláda královského kněžstva, spaseného Božího lidu.

Dále víme, že tisíc let končí vzkříšením "ostatních mrtvých", protože ostatní tělesně i duchovně mrtví nepovstanou v těle, dokud se těch tisíc let nedovrší.

Tisíc let je tedy období od Kristova vzkříšení a počátku vlády nově-zrozených, kteří mají podíl na prvním vzkříšení, až do všeobecného tělesného vzkříšení všech lidí, ať spasených, nebo nespasených. Těmi *tisíci lety* bychom - pod tlakem ostatních veršů - měli rozumět neurčitě dlouhou dobu. Období *tisíce let* skončí oním posledním dnem, kdy přijde Pán Ježíš ve slávě. Následující verš nám potvrdí, že bychom *tisíc let* měli chápat jako dlouhé, číselně neurčené období.

- ◆ *Ale tato jedna věc kéž vám nezůstane skryta, milovaní, že jeden den je u Pána jako tisíc let a 'tisíc let jako jeden den'. (2. Petrův 3:8)*

Kdyby tisíc let Zjevení znamenalo tisíc kalendářních let, potom by druhý příchod Pána a tělesné vzkříšení všech lidí měly nastat za tisíc let po Ježíšově zmrtvýchvstání. To se nestalo!

Poslední polnice

Vzkříšení bude ohlášeno poslední polnicí. Toto zatroubení spustí mnoho událostí. Podívejme se na některé:

1. Nebeské "úkony" - Boží soud

- ◆ *Hned po soužení těch dnů se zatmí slunce, měsíc ztratí svou zář, hvězdy budou padat z nebe a mocností nebeské se zachvějí. (Matouš 24:29)*

16 ZÁPAS O DUŠI

Co znamenají ve Starém zákoně podobné nebeské úkazy? Dovolím si říci, že tento jazyk se ve Starém zákoně netýká astronomických úkazů, ale soudů.

Soud nad Babylónem r. 539 před Kristem:

◆ *Nebeské hvězdy a souhvězdí se nezatřpytí svým světlem, slunce se při svém východu zatmí, měsíc svým světlem nezazáří. (Izajáš 13:10)*

Podobně.

✓ *Soud nad Edómem r. 703 před Kristem (Izajáš 34:4)*

✓ *Soud nad Egyptem r. 568 před Kristem (Ezechiel 32:7-8)*

✓ *Soud nad Judou r. 586 před Kristem (Jóel 2:10)*

✓ *Soud nad severním královstvím r. 722 před Kristem (Ámos 8:9)*

V den poslední polnice Bůh vykoná soud, hvězdy světa budou padat! Bůh bude soudit v poslední den všechny duchovně mrtvé nemající podíl na prvním vzkříšení, a odmění Svůj lid, který je již živ, přešel ze smrti do života a kraloval s Ním tisíc let. Vše se děje v onen poslední den poslední polnice:

◆ *Zatroubil sedmý anděl. A ozvaly se mocné hlasy v nebi: "Vlády nad světem se ujal náš Pán a jeho Mesiáš; a bude kralovat na věky věků." ... Rozzuřily se národy, ale přišel hněv tvůj, čas, abys soudil mrtvé, odměnil své služebníky proroky a všechny, kdo jsou svatí a mají úctu ke tvému jménu, malé i velké; abys zahubil ty, kdo hubili zemi." (Zjevení 11:15,18)*

2. Druhý příchod Pána Ježíše

◆ *Tehdy se ukáže znamení Syna člověka na nebi; a tu budou lomit rukama všechny čeledi země a uzří Syna člověka přicházet na oblacích nebeských s velkou mocí a slávou. (Matouš 24:30)*

Co může být větší zachvění nebeských mocností a přicházejícího soudu než zjevení Božího syna. Všechna pokolení světa budou tělesně vzkříšena a děsem z přicházejícího soudu budou lomit rukama.

3. Vytržení Božího lidu, tj. tělesné vzkříšení mrtvých a proměnění živých kolem Pána

◆ *On vyšle své anděly s mohutným zvukem polnice a ti shromáždí jeho vyvolené do čtyř úhlů světa, od jedné konců nebe ke druhým. (Matouš 24:31)*

Boží lid, ať je tělesně živý na zemi ve všech čtyřech úhlech světa, nebo tělesně mrtvý na nebi, ale v každém případě duchovně vzkříšen a mající podíl na prvním vzkříšení v Kristu, bude shromážděn Božími anděly.

◆ *Hle, odhalím vám tajemství: Ne všichni zemřeme, ale všichni budeme proměnění, náraz, v okamžiku, až se naposled ozve polnice. Až zazní, mrtví budou vzkříšeni k nepomíjitelnosti a my živí proměnění. Pomíjitelné tělo musí totiž obléci nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost. (1. Korintským 15:51-53)*

Jak čtete - mrtví v Kristu budou vzkříšeni a živí proměnění. Boží lid dostane nová, nepomíjitelná, vykoupená těla.

◆ *Zazní povel, hlas archanděla a zvuk Boží polnice, sám Pán sestoupí z nebe, a ti, kdo zemřeli v Kristu, vstanou nejdříve; potom my živí, kteří se toho dočkáme, budeme spolu s nimi uchvázeni v oblacích vzhůru vstříc Pánu. A pak už navždy budeme s Pánem. (1. Tes. 4:16-17)*

Nemohu lépe zakončit než shromážděním Božího lidu kolem Pána Ježíše Krista!
- pst -

NORMALIZACE HOMOSEXUALITY

V ZODu č. 45/1996 jsme uveřejnili článek na téma Registrované partnerství, homosexualita a pedofilie. Uvedli jsme do souvislosti celou řadu skutečností, před nimiž jsme varovali. Dnes, po pěti letech, se nacházíme tam, kde bychom být neměli. Připomeňme si krátce, jak se homosexualita vloudila do sekulární společnosti:

V roce 1952 byla homosexualita podle Diagnosticko statistické příručky amerických psychiatrů, které se jinak říká také bible psychiatrů, považována za sociopatickou úchylku, protože šlo o zneužívání partnera pro homosexuální styk. V roce 1968 byla diagnóza homosexuality (DMS II) podle psychiatrů přeřazena z oblasti sociopatických úchylek do kategorie ostatních sexuálních úchylek a praktik. V roce 1973 došlo ke třetí změně (DMS III) a podle nové definice zůstává homosexualita problematickou pouze v případě, trpí-li dotyčný psychickými problémy a výčitkami svědomí. Každý, kdo přijímá vlastní homosexualitu jako normální sexuální chování, nepatří do patologické kategorie. Poslední, čtvrtá revize psychiatrů (DMS IIIR) vypustila homosexualitu z kategorie sexuálních úchylek úplně. Homosexualita byla během několika let znormalizována. To, co bylo dříve nepřijatelné, se stalo přijatelným.

Dříve se lidé rozdělovali podle pohlaví na muže a ženy. Dnes podle nejnovější interpretace existuje daleko více pohlavních kategorií, které mají v některých zemích zákonem chráněné postavení. Mezi ně patří: žena heterosexuálka, muž heterosexuál, homosexuální žena, homosexuální muž, dále transsexuální a bisexuální osoby. Šestý pohlavní druh zahrnuje všezahrnující sexualitu, jinými slovy - hranice neexistují. Zde již nejde o pohlavní určení žena - muž, ale pouze o sexuální orientaci.

Postupná změna definice sexuální orientace má přímou souvislost s legalizací pornografie, tolerancí prostituce a v neposlední řadě i zaváděním sexuální výchovy do škol. Děti jsou poučeny o všech sexuálních praktikách včetně (dřívějších) sexuálních deviací. Většina materiálů pro sexuální výchovu dětí nabádá k naprostému osvobození se od jakýchkoliv morálních zábran.

Dnes nikdo nepovažuje předčasný zájem dětí a mladistvých o sexuální život, masturbaci nebo homosexuální preferenci za nic mimořádného. Průz-

kumem bylo zjištěno, že první sexuální zkušenost rozhoduje o budoucí sexuální orientaci jedince. "Sexuální výchova" je daleko silnějším faktorem než genetik. Mají-li děti mladší než 9 let genitální homosexuální zkušenost, s největší pravděpodobností jich asi 12% propadne homosexualitě. Jestliže má stejnou zkušenost adolescent ve věku nad 15 let, propadne homosexualitě pouze 1%. Homosexuálové, kteří se orientují na děti, jsou si této skutečnosti vědomi a sami prohlašují, že děti starší osmi let jsou pro homosexuální "předvýchovu" nepotřebné. Získávat nové partnery mezi dospělými není tak snadné, a proto je třeba získat ochranu zákona, legalizovat homosexuální svazky a pomocí povinné sexuální výchovy bude přísun mladých partnerů zajištěn. Ti, kteří propadnou vášni, se nezastaví před ničím.

Všeobecně je známo, že chlapci a mladí muži jsou k sexuálním experimentům a svodům více náchylní. Děti jsou zvidavé, důvěřivé a jsou zneužívány dospělými, často i vlastními rodiči. Tato skutečnost je jen jedním z důvodů, proč "odborníci" považují sexuální výchovu od nejtělejšího věku (už v předškolních dětech) za nutnou.

Každému, kdo zná homosexuální scénu kdekoli na světě, je jasné, že pozornost a chtivost homosexuálů a pedofilů je zaměřena na co nejmladší partnery. A protože homosexuální aktivisté u nás jsou rovněž pilní, díky čemuž má registrované partnerství mnoho zastánců a zřejmě bude v blízké budoucnosti ustanoveno zákonem, chceme informovat o současné situaci u nás.

V otázkách souvisejících s lidskou sexualitou nemůžeme zůstat morálně neutrální. Každá společnost, každá civilizace, která se provinila proti morálním principům v sexuální oblasti, skončila katastrofou. Skutečností zůstává, že většina homosexuálních vztahů nemá trvalý charakter. O vysoké promiskuitě homosexuálů se raději nehovoří.

Rodiče, učitelé a křesťané nedovolte, aby se vaše děti staly středem zájmu homosexuálních aktivistů a výchovných experimentů nezodpovědných zákonodárců, ambiciózních sexuologů, psychologů a dalších odborníků, jejichž morální hodnoty se liší od křesťanských hodnot jako noc a den.

♦ *Zdali nevíte, že nespravedliví dědic-tví království Božího nedosáhnou? Nemylte se, však ani smilníci, ani modláři, ani cizoložníci, ani zženštilí, ani samcoložníci, (1 Korintským 6:9) - kas -*

PEDOFILOVÉ

chytají v Praze motýlky

Praha je jediné město v České republice, které má více než milión obyvatel, a proto může být zárukou nerušeného života v anonymitě. Sexuální turisté ji nazývají druhým Amsterdamem - na milión dvě stě tisíc obyvatel je tu přes čtyřicet podniků, kde se mohou lidé scházet jen kvůli sexu. Kluci, kteří sem přijedou, se prodávají na hlavním nádraží, holešovickém i Masarykově, v přilehlých parcích a v Letenských sadech. V Praze je takhle na ulici kolem dvou tisíc lidí. Sjíždějí se sem z celé republiky. V noci jdou za vydělané peníze do klubů a přespi u klientů, u kamarádů, kteří mají byty... Ještě před třemi lety tady kluci žili v komunitách po šesti deseti lidech, a kdo měl ten den "byznys", kdo se prodal, koupil všem jídlo a levné víno. Lidé ulice ztratili všechna morální pravidla, která byli schopni dodržovat ještě před třemi lety. "Kup si mě," přišel osmiletý kluk a sepnul ručičky. László se zmožil jen na: "Nedělej to, prosím tě, nedělej to," za chvíli si chlapce koupil pětadesátiletý tlustý chlap. László chtěl zasáhnout, jenže maličký se otočil: "László, prosím, nekaž mi kšeft. Rodiče mi nekoupí značkové oblečení, nekoupí mi walkmana, já nechci být jinej než ostatní!" Chvilu, kdy je i László - "otec dětí ulice" - bezmocný. - *Reflex 43/00, str. 86 -*

NEMYSLITELNÉ JE PŘIJATELNÉ

aneb o zneužívání dětí

Jak se stane nemyslitelné přijatelným? Jako pomalá, nenápadná, ale vytrvale postupující změna - normalizace. V době, kdy potraty, likvidace postižených dětí a euthanasie začínají být širokou veřejností přijímány pozitivně, může vás napadnout: Co nás čeká dál? Odpověď známe: je to pedofilie, sexuální zneužívání dětí.

Většina Američanů vnímá pedofilii jako ohavnost. Avšak homosexuální aktivisté se otevřeně zasazují o tzv. "**mezigenerační intimitu**". Mary Eberstadt píše v provokativním článku v časopise *Weekly Standard*, že "**společenský odpor proti sexuálnímu zneužívání dětí začíná erodovat**".

Tento proces eroze začal nejméně před patnácti lety, když se začalo v akademických kruzích diskutovat o tom, proč je ve společnosti téměř univerzální odpor k pedofilii. Krátce nato se přidali filmaři a reklama. Uvedli film *Lolita*, který byl zaměřen na sexuální svazek dvanáctileté dívky a čtyřicetiletého muže. Dnes návrhář Calvin Klein posunul odhalování dětských modelů do sexuální explicitních póz na reklamních plakátech.

Většina Američanů těmto trendům nevěnovala pozornost a nebezpečí podcenila. Co se děje, si začala uvědomovat teprve kolem roku 1998. Tehdy se totiž v časopise asociace psychiatrů (*American Psychological Association*) objevily výsledky studie, která se odvážila tvrdit, že sex mezi dospělými a dětmi není vždy škodlivý, ale tzv. "povolný nebo dobrovolný styk" by měl být překlifikován jako "sex dospělého a dítěte".

Veřejnost byla pobouřena. Co je však ještě horší, významné deníky umožnily homosexuálním aktivistům využít stránky tisku, aby hrubě napadli ty, kdo si - jako např. Dr. Laura Schlessinger - dovolili kritiku psychiatrů.

Ještě jeden příklad: National Journal, Jonathan Rauch se postavil na stranu psychiatrů a odsoudil zbabělé odpůrce. Významní vydavatelé knih publikují brakové novely, které portréty sympatické muže, kteří mají sexuální styky s chlapci, kterým je sotva sedm let, a současně pomáhají snižovat věkové hranice úchylnosti. Tyto knihy jsou běžně dostupné v mnoha knihkupectvích.

Jak vidíte, snaha a vynaložené úsilí homosexuálních aktivistů za posledních dvacet let přináší výsledek - nemyslitelné je přijatelné.

V roce 1979 varovali Dr. C. Everett Koop a Dr. Francis Schaeffer ve své knize "Co se stalo s lidstvem?", že to, co bylo v sedmdesátých letech nemyslitelné, bude v devadesátých letech přijatelné. Mezi jejich předpověďmi bylo také to, že sex dětí a dospělých bude novou normou.

To se stane, předpovídali, protože "myšlení společnosti nebude dále ovlivňováno židovsko-křesťanskými základy morálky, ale jen humanistů. Ti vidí člověka jako individuum výsledku evolučního vývoje, ne Boží krece. Proto pro společnost dále neplatí Boží standardy. Současný pohled na člověka je závislý na tom, co je "nutné, vhodné a módní."

Křesťané však nežijí tím, co je právě módní. Právě proto by jejich hlasy neměly zůstat němé. Ve chvíli, kdy uvidíte snahu o zneužívání dětí, nemlčte. Kdykoliv uvidíte reklamu, která využívá dětskou nahotu, nekupujte produkty prodejců a informujte své poslance. Nemůžeme si dovolit mlčet. Bůh nás chrání před barbary, kteří se nás snaží přesvědčit, že sexuální obtěžování dětí není nic špatného, je to jen životní styl, módní trend jednadvacátého století.

Zdroj: Break Point, Chuck Colson, Commentary #010111

January 11, 2001, "Pedophilia Chic": Normalization of Child Abuse

***Nová generace žije tím,
o čem předešlá jen snila***

HOMOSEXUALITA:

normální varianta lidského chování?

V 90. letech se začaly objevovat v odborné literatuře mnohočetné publikace, které jednoznačně vyvracejí mnohde stále ještě rozšířený mýtus, že homosexuálové se vyskytují v populaci až v 10%. Tento názor vychází z publikací Alfreda Kinseye z roku 1948, který zjistil, že 10% z dotazovaných ve věku od 16 do 65 let bylo po dobu až tří let převážně homosexuálních. Z pohledu moderního dotazníkového výzkumu byla ovšem tato studie značně závadná. Např. 25% dotazovaných byli někdejší nebo současní vězňové. Takový populační vzorek jistě není reprezentativní pro běžné obyvatelstvo. Ve skutečnosti bylo číslo 10% překroucením Kinseyových výsledků, který uváděl, že procento mužů, preferujících homosexuální vztahy po celý život, bylo značně nižší a pohybovalo se kolem 4%, u žen pak dokonce o polovinu méně.

Jiné studie v té době neexistovaly a číslo 10% bylo tak často opakováno, že se vžilo a navíc vytvořilo kolem homosexuální aktivity jakýsi závoj "normálnosti". Pokud je tedy 25 milionů Američanů, nebo 1 milion Čechů, anebo půl milionu Slováků homosexuálních, pak nelze takové počty lidí považovat za "nenormální". Homosexuální aktivisté proto velmi rádi citovali a citují dodnes tyto údaje, protože dávaly homosexuálním praktikám punc normální, přirozené a dobré varianty sexuálního chování. Taková populace pak potřebuje svá práva, která musí být zbytkem obyvatelstva akceptována.

Kolik procent populace je homosexuálních?

Názor, že 10% populace je homosexuálních, je ovšem neudržitelný ve světle novějších studií, které prokazují výskyt homosexuálních aktivit v podstatně nižším procentu. Tři různá šetření z roku 1990 provedená Národním centrem pro zdravotní statistiku v USA (National Center for Health Statistics)

20 ZÁPAS O DUŠI

prokázala, že méně než 3% mužů mělo v posledních 15 letech alespoň jeden homosexuální pohlavní styk. Čtyři různé národní studie, které provedlo Národní centrum pro výzkum mínění (NORC) v USA v letech 1970, 1988, 1989, 1990 (celkem 7 408 dotazovaných), zjistily souhrnný výskyt pohlavního styku se stejným pohlavím v posledním roce u 1,8% mužů; 3,3% udalo, že měli jako dospělí takový vztah "příležitostně" nebo "poměrně často" a 5-7% uvedlo, že kdysi mělo alespoň jeden takový kontakt.

Jedna z vědecky nejpřísnějších prací, která studuje sexuální chování Američanů, je práce Michaela a spol. z roku 1994 s názvem *Sex in America: A Definitive Survey* (Boston: Little, Brown & Co, 1994). Tato studie prokázala na velmi pečlivě zvoleném reprezentativním vzorku 3 432 respondentů, že výskyt homosexuality je u mužů pouze 2,8% a u žen pouze 1,4%.

Tato čísla souhlasí poměrně přesně s údaji z jiných západních zemí. Např. jedna britská dotazníková studie u 19 tisíc mužů v letech 1990-1991 prokázala, že pouze 1,1% z nich měla v posledním roce homosexuálního partnera (3,6% kdykoliv v životě) (Nature, 360, 1992, s. 410 - 412). V průzkumu sexuálního chování reprezentativního vzorku obyvatel České republiky uskutečněném na přelomu let 1993/94 uvedly homosexuální orientaci asi 2% mužů a žen. Polovina z nich se k homosexualitě přihlásila jednoznačně.

Na základě těchto čísel můžeme tedy zodpovědně konstatovat, že výskyt homosexuality kolísá v běžné populaci kolem 2% (vyšší u mužů - až ke 3%, nižší u žen - kolem 1%). Čísla o 10% gayů a lesbiček v běžné populaci jsou z pohledu moderního výzkumu neudržitelným mýtem.

Homosexuální životní styl a jeho následky

Homosexuální soužití je ve sdělovacích prostředcích prezentováno jako prostá alternativa heterosexuálního

pohlavního života s výjimkou nepodstatných rozdílů v pohlaví partnerů. V různých filmech (např. film Philadelphia) nebo vyprávěních pro děti (Daddy's Roommate - Tatínkův spolubydlicí) jsou homosexuální páry líčeny jako velmi atraktivní lidé, kteří sdílejí šťastné a dlouhotrvající soužití. Aktivisté argumentují, že takový popis je opodstatněný, aby překonal stereotypy a nepřátelské postoje obyvatelstva, přičemž mezi nepřátelský postoj se započítává i prostý nesouhlas. Při bližším pohledu však můžeme zjistit, že homosexuální životní styl je spojen s některými vysoce nebezpečnými a riskantními praktikami, které u této skupiny lidí výrazně zvyšují výskyt různých nemocí včetně AIDS. K nejzávažnějším prvkům rizikového chování patří nesmírně vysoká promiskuita, zvláště mezi muži, a způsoby sexuálního uspokojování, zvláště pak anální pohlavní styk (viz tab. 1).

Promiskuita

v homosexuálních vztazích

K dnešnímu dni nejdůkladnější práce na toto téma byla prezentována A.P. Bellem a M.S. Weinbergem v jejich knížce *Homosexualities* (Homosexuality) z roku 1978. Na základě této studie si můžeme udělat podrobnější obrázek o tom, jak vypadá homosexuální promiskuita, zvláště mezi muži. 74% mužských homosexuálů udalo, že mělo během svého života více než 100 partnerů, 41% mělo více než 500 partnerů a 28% více než 1 000 partnerů! 79% označilo více než polovinu svých partnerů jako cizí a 70% udalo, že s více než polovinou mužů měli styk pouze jednou. Další studie stejných autorů z roku 1981 ukazuje, že pouze 2% homosexuálů zachovalo monogamii nebo semi-monogamii definovanou velmi velkoryse jako 10 a méně partnerů!

Někteří argumentují, že tato čísla pocházejí z doby předcházející epidemii AIDS a že nejsou již v současné době aktuální. Avšak relativně nová studie, Multicenter AIDS Cohort Study,

kteřá zahrnovala téměř pět tisíc homosexuálních mužů, zjistila, že významná většina těchto mužů (69-83%) měla 50 a více sexuálních partnerů během svého života (Kaslow R.A. et al, American Journal of Epidemiology 126, 1987, s. 310 - 318).

Jiní se snaží alarmující čísla o promiskuitě mezi homosexuály zamlžit argumentací o nevěrnosti, která se vyskytuje rovněž u heterosexuálních párů. Porušení monogamie je však u heterosexuálů výrazně nižší než u homosexuálů. Jedna práce z roku 1990 srovnávala výskyt porušení monogamie v průběhu posledního roku u různých skupin. U těsných homosexuálních partnerství udalo 79% alespoň jeden případ porušení monogamie v průběhu posledního roku ve srovnání s 19% u lesbiček, 10% u ženatých respektive provdaných heterosexuálních párů a 23% u spoluzijících heterosexuálních partnerů. Také autoři již jednou citované studie Sex in America z roku 1994 prokázali, že 90% heterosexuálních žen a 75% heterosexuálních mužů nikdy nemělo mimomanželský styk.

Dva spoluzijící homosexuální muži D.P. McWhirter a A.M. Mattison (jeden psychiatr, druhý psycholog) se snažili prostudovat vzorek nejstabilnějších homosexuálních párů, které se jim podařilo najít. Ze 156 párů pouze 7 zachovalo sexuální věrnost; ze 100 párů, které žily spolu déle než 5 let, nikdo nebyl schopen dodržet sexuální věrnost! Představy o věrném homosexuálním soužití zvláště u mužů jsou tedy ve světle současných výzkumů dalším neudržitelným mýtem o homosexualitě.

Infekční nemoci a AIDS

Mnoho laiků žije v představách, že homosexuálové mohou žít stejně dlouho a zdravě, pokud se nenakazí nevyčleřitelnou chorobou AIDS. Nic ovšem není více vzdáleno od pravdy než tato představa. Homosexuální životní styl zvyšuje riziko výskytu nejen mnoha infekčních, ale také neinfekčních onemocnění, z nichž některé jsme již vy-

jmenovali v kapitole o rizicích análního pohlavního styku. Podívejme se nyní blíže na infekční onemocnění, které se vyskytují neúměrně často u lidí provozujících homosexuální "milostné praktiky".

Homosexuální způsob života zvyšuje riziko nejen sexuálně přenosných onemocnění, ale také mnohých nemocí, které se šíří fekálně-orální cestou. Statistiky říkají, že alespoň 75% homosexuálních mužů jsou nosiči jedné nebo více infekčních nemocí, dále, že asi 75% prodělalo alespoň jednu pohlavní nemoc, avšak nemusí být momentálně nemocní, a konečně, že 40% nemocní v průběhu jednoho roku, i když možná nebudou těžce nemocní. Mezi nejčastější nevírová infekční onemocnění u homosexuálů patří amebiáza (25-40%), giardiáza (10-30%), kapavka, shigelóza, salmonelóza, campylobakterová infekce, chlamydie, syfilis, ektoparazit. Z virových onemocnění jsou to podle výskytu tyto nemoci: condylomata - bradavice (30-40%), herpes - opar (10-20%), infekční žloutenky typu A i B. Téměř 65% homosexuálních mužů prodělalo infekční žloutenku typu B a ročně jí onemocní 16% z nich. 5-10% jedinců, kteří prodělali onemocnění, zůstává chronickými nosiči. Infekce virem hepatitidy B navíc zvyšuje riziko rakoviny jater. Infekce lidským virem bradavic v oblasti anu je pak významným rizikovým faktorem pro rakovinu této oblasti, jejíž výskyt u homosexuálních mužů rychle narůstá.

Již jsme se zmínili o tom, že anální pohlavní styk je vysoce rizikovým chováním pro přenos viru HIV - původce AIDS. Epidemiologové odhadují, že 30% všech případů AIDS v populaci USA se vyskytuje u homosexuálních mužů, kteří představují pouze 1,4% celé populace. V současné době je incidence AIDS mezi dvaceti až třicetiletými homosexuálními muži zhruba 430 krát vyšší než mezi běžnou heterosexuální populací. Statistiky ukazují dále hroživou skutečnost, že přes toto

obrovské riziko přenosu při současně mimořádně vysoké promiskuitě mezi homosexuálními muži 40% z nich nikdy nepoužívalo kondom během análního pohlavního styku. Je to důkazem velice nízké účinnosti osvěty při prevenci one-mocnění, které je ve 100% smrtící.

Psychické poruchy

Rovněž jiné psychopatologické stavy se vyskytují u homosexuálních jedinců výrazně častěji než u běžné populace. Podle Williamse a spol. 40% homosexuálních mužů trpělo v minulosti těžkou depresí (3% v běžné populaci). Podle Bella a Weinberga mělo vážné sebevražedné úmysly 35% homosexuálních mužů (oproti 11% heterosexuálních mužů), u žen pak 31% lesbiček (versus 24% heterosexuálních žen). Rozdíly jsou ještě výraznější u sebevražedných pokusů: 18% homosexuálních mužů a 23% homosexuálních žen se pokusilo o sebevraždu (versus 3% heterosexuálních mužů a 11% heterosexuálních žen). (K. Jay, A. Young, *The Gay Report*, New York, Summit, 1979)

Skládání mozaiky

Pokud homosexualita tedy není zcela geneticky podmíněna, jak vzniká? Ve svém kritickém hodnocení biologických teorií dva vědci z Columbia University - Byne a Parsons - zdůrazňují jeden důležitý bod. Ve svém vlastním modelu hovoří "o komplexní mozaice biologických, psychologických a sociálně-kulturních faktorů". Tento názor je dnes zastáván většinou seriózních vědců, pouze média tuto větu neslyší, protože nepřináší žádnou převratnou novinu.

Naznačili jsme způsob, jak se mohou při vzniku homosexuality uplatňovat genetické faktory, avšak nikoliv přímým způsobem, nýbrž nepřímou. Jinými slovy geny přispívají k jinému fenoménu, který pak predisponuje určitého jednotlivce k danému chování. Mohli bychom to přirovnat ke hráčům basketbalu. Určitě neexistují geny, které by přímo kódovaly skutečnost, že někdo se stane hráčem basketbalu. Avšak určité geny kódují naši tělesnou

výšku a sportovní prvky, jako jsou rychlé reflexy, svalová síla, rychlost, bystrost, metabolismus atd. Někdo, kdo se narodí s příznivou konstelací výšky a sportovních prvků, není nijak geneticky programován nebo nucen, aby se stal hráčem basketbalu. Tyto kvality ovšem usnadňují tuto volbu. Kdyby vědci začali studovat hráče basketbalu stejným způsobem jako homosexuály, určitě by prokázali mnohem vyšší stupeň genetického ovlivnění. Avšak silná genetická korelace neznámá, že tito lidé jsou nuceni hrát basketbal.

Jaké jsou tedy jiné faktory, které se uplatňují v této mozaice, vedoucí ke vzniku fenoménu jménem homosexualita. Dr. Satinover píše, že "jedním z nejsoudržnějších nálezů ze studií homosexuality je zjištění, že rodinný faktor nebo faktory silně ovlivňují pozdější sexuální chování". Novější studie na dvojčatech (dokonce i ovlivněná studie Baileyova a Pillardova) vyrostly přímo ze starších studií, které opakovaně a jednoznačně potvrdily vliv rodiny. Téměř osmdesátiletá pozorování ukazují, že rodinné prostředí hraje kritickou roli při vzniku homosexuality.

K čemu tedy dospěli staří psychoanalytici, na co se nyní homosexuální aktivisté snaží zapomenout? V životě homosexuálních pacientů se vyskytuje neobvykle často citový nesoulad mezi dítětem a rodičem stejného pohlaví. Homosexuální muži pociťují svého otce jako "zřetelně vzdáleného a neschopného" (J. Satinover, s. 222). Tito otcové diskrétně nebo otevřeně odmítali chlapce, který měl mnoho ženských rysů. V jedné studii z roku 1996 se konstatuje, že "... až na několik výjimek prohlásili homosexuální muži, že jejich otcové měli negativní vliv na jejich život... Neexistuje jediná dostatečně kontrolovaná studie, kde se homosexuální muži vyjadřují o svých otcích pozitivně nebo srdečně." (Fisher et al. *Freud Scientifically Reappraised: Testing the Theory and Therapy*, New York: John Wiley & Sons)

Z dalších rodinných faktorů je uváděn problematický vztah s matkou, který je často svazující a intimní, dále sexuální zneužití dítěte rodičem stejného nebo opačného pohlaví a velmi často odmítnutí dítěte vrstevníky stejného pohlaví. Velmi důležitým se také zdá být časné sexuální svedení na tuto cestu. Dospívající chlapci vyvíjející se k homosexualitě jsou zvláště citliví na toto svedení. Olympionik Greg Louganis popisuje svůj vztah s pedofilem, kterého potkal na pláži. Pociťoval nepříjemně věkový rozdíl, avšak určitým způsobem tuto zkušenost vnímal jako pozitivní: "Pociťoval jsem hlad po lásce."

Určité znepokojení v nás může vyvolávat zjištění, ke kterému dospěl Dr. Paul Cameron a spol. Při dotazníkové akci prováděné u více než 5 tisíc obyvatel v 6 metropolitních oblastech zjistili, že 56% homosexuálů a 18% heterosexuálů uvedlo, že měli homosexuálního učitele. Jedna pětina z těch, kteří měli homosexuálního učitele, přiznala, že byli ovlivněni v chápání homosexuality jako společensky přijatelné; 4% lidí přiznalo, že učitel je ovlivnil, aby vyzkoušeli homosexualitu (Journal of Psychology 130(6), 1996, s. 603-613).

Velká dotazníková studie v Minnesotě u téměř 35 tisíc 12letých dospívajících prokázala, že 25,9% dotazovaných si nebylo jistých, zda jsou hetero- nebo homosexuální (Refamedí G. et al., Pediatrics 89, 1992, s. 714-721). Zmatek ohledně sexuální identity je běžný ve středním věku dospívání. Proto by tito dospívající neměli být v této citlivé fázi manipulováni ohledně své sexuální totožnosti. Jak tedy můžeme v tomto kontextu akceptovat programy sexuální výchovy na školách, které prohlašují, že homosexualita je normální varianta lidského chování, a dokonce navádějí (v zahraničí) k vyzkoušení homosexuálního vztahu?

Nikoliv prostá volba, ale nutková porucha

Doposud jsme se zabývali kritikou zjednodušeného pohledu na homose-

xualitu jako na geneticky podmíněnou variantu lidského chování, jak se to v současné době snaží prezentovat homosexuální aktivisté a média. Avšak stejné zjednodušení hrozí také z druhé strany - totiž pohled na homosexualitu jako na prostou volbu. Nikdo si "nesedne k pultu s nabídkou sexuálních životních stylů" a nevybere si jednoduše homosexualitu.

To, co se děje v životě člověka, jenž volí takovou cestu, vystihuje velmi dobře pohádka o skřivánkovi, který postupně prodal veškeré svoje peří za tučné červíky. Obchodník k němu přicházel s touto nabídkou postupně každý den znovu a znovu. První volba byla opatrná, další stála již méně odvahy a opatrnosti. Následující volby již byly celkem rutinní záležitosti a přicházely celkem jednoduše, až nastala hodina pravdy a skřivánek již nemohl vzlétnout. Toto je typická cesta, jak vzniká nutková (kompulzivní) porucha chování. Zprvu je to počáteční volba, následuje vznik určitého zvyku, který může nakonec vyústit do závislosti, jež se velice těžce mění. Všechny nutkové způsoby jednání jsou velice rezistentní (odolné) proti změně a vedou lidi stále znovu a znovu ke stejnému chování, i když je to stojí velmi mnoho, ba dokonce i život.

Tyto změny jsou navíc postupně fixovány v mozku (tzn. software se stává hardware). Opakované chování totiž mění náš mozek, dochází k zesílení některých spojení mezi nervovými buňkami a skutečnému zvětšení určité tkáně. Tyto změny v našem myšlení a mozku pak způsobují, že určitou volbu konáme stále s menším úsilím a také, že je stále obtížnější konat volbu odlišnou.

Sexuální pud je ze všech biologických pudů nejvíce spojen s pocitem rozkoše. Zkušenost rozkoše vytváří silný impuls pro formování chování. Když tedy biologické pudy, zvláště pak sexuální, nejsou alespoň částečně regulovány, pěstovány a uvedeny pod kontrolu civilizujících vlivů kultury a vůle, zapouští nucení k jejich okamžitě-

24 ZÁPAS O DUŠI

mu uspokojení hluboko své kořeny v nervové síti mozku. Individualizovaný způsob, jakým dosahujeme tohoto uspokojení, je rovněž hluboce zakořeněn. Svět sexuálních fantazií je pak obzvláště těžko smazatelný. Z toho důvodu neregulované sexuální tendence se stávají zvykem, poté nutkáním a v konečné fázi nejsou odlišitelné od závislosti.

Skutečnosti, které dokazují, že homosexuální chování naplňuje charakteristiky nutkavé poruchy je kromě jiného nesmírně vysoká promiskuita typická pro homosexuální vztahy a prolínání homosexuálního životního stylu s jinými závislostmi, jako je alkoholismus a abúzus (nadužívání, zneužívání) tvrdých drog. Pro tuto charakteristiku homosexuality svědčí také poměrně vysoká rezistence vůči změně a vysoké procento relapsů (návrátů k původnímu stavu) při pokusech o reparativní terapii (nápravnou léčbu) - obdobně jako u alkoholismu. Tyto dvě charakteristiky pak mohou vést k nesprávné domněnce, že se jedná o biologicky podmíněnou a neměnnou variantu chování.

Homosexualita a církev

Stanovisko církví k homosexualitě kolísá mezi dvěma póly, kterými jsou homofobie a homofilie. Homofobní vztah se projevuje často štítivým až nepřátelským vztahem k homosexuálům a často vychází ze zjednodušených představ, že homosexualita je prostá volba, kterou lze změnit, když "se chce". Homofilní vztah naopak homosexualitu plně akceptuje jako normální variantu chování, s níž byl člověk stvořen a kterou je nutno takto přijímat. Hlavním argumentem proti tomuto postoji jsou kromě jasného svědectví Bible také fakta dosvědčující, že homosexualita není normální variantou lidského chování, vede k mnoha zdravotním problémům včetně podstatného zkrácení délky života, není nevyhnutelně geneticky ani biologicky determinována a není neměnná (i když je ke změně často velmi rezistentní).

Jaký by měl tedy být správný přístup k této nutkavé poruše v oblasti lidské sexuality? Stejný jako je vztah Boha k hříšnému člověku, který nenávidí hřích, ale miluje hříšníka a slitovává se nad ním. Poznatky o tom, kam vede homosexuální životní styl a nutkavý charakter homosexuality, by nás měly vést nikoliv k pocitu nadřazenosti vůči těmto lidem, ale k pravému křesťánskému soucitu a touze těmto lidem pomoci, pokud si to sami přejí a cítí, že jsou tímto životním stylem ztročeni.

Základním krokem v tomto přístupu nemůže být utvrzování ve správnosti homosexuálního životního stylu jako dobré a zdravé alternativy, pokud je konána s "láskou", nýbrž vedení k trvalé abstinenci jako základnímu předpokladu "uzdravení". Pro tento účel je nutná zvláštní pastorační péče, obdobná jako např. v případě alkoholiků nebo lidí závislých na drogách. Zdá se, že církev v České republice podnikly v této oblasti zatím velmi málo.

I když se nechceme primárně vyjadřovat k některým teologickým aspektům homosexuality, domníváme se, že např. otázka tzv. požehnaní homosexuálním pářům je prakticky bezpředmětná, když si uvědomíme, jak vysoká je promiskuita v homosexuálních vztazích. Psychologický efekt, kdy jsou takové praktiky jako žehnání homosexuálním pářům ze strany církve mediálně propagovány, je zdrcující s ohledem na další strhávání zábran v sexuální oblasti v této zemi.

V teologické literatuře se často objevují pokusy o rozdělení mezi různými druhy homosexuality. Setkáváme se s dělením na homosexualitu kultovní (v rámci pohanských zvyků) a nekultovní; na homosexualitu bez lásky a láskyplnou; dále na svádějící a vykořisťující a dobrovolnou; a konečně na promiskuitní a věrnou. Takové dělení však nemá naprosto žádné opodstatnění v běžném homosexuálním životě a negativní následky nepřirozeného způsobu vzájemného soužití, jak byly vylíčeny ve 2. kapitole, se budou projevovat

ve všech případech, nezávisle na tom, jak je pojmenujeme.

Na závěr bychom chtěli připojit jenom krátkou poznámku na téma tolerance. Toto slovo je totiž dnes často zneužíváno, a to z důvodu, že jeho význam bývá často směřován s jiným slovem, a to s lhostejností. A tak se musíme vážně zamyslet nad tím, kde končí tolerance a kde začíná lhostejnost. Není naše lhostejnost v tom, že v rámci tolerance homosexuálního způsobu života jsou zamlčovány závažné skutečnosti o následcích tohoto životního stylu? Není lhostejností vůči našim dětem a adolescentům, když tolerujeme, že jsou v jejich citlivé vývojové fázi vystavováni programům sexuální výchovy, které prohlašují homosexualitu za normální variantu lidského chování? Není projevem naší lhostejnosti vůči tradiční rodině, když v rámci nastolované tolerance vůči homosexuálnímu životnímu stylu je systematicky napadána, znehodnocována a ničena struktura tradiční rodiny? Historicky totiž moderní pojem tolerance nevznikl jako lhostejnost vůči opačnému názoru nýbrž jako oboustranné respektování dvou vzájemně odlišných (a často neslučitelných) názorů. Rozumíme tedy dnes dobře pojmu skutečné tolerance?

MUDr. Štěpán Rucki, CSc.

Redakčně kráceno - plný text lze najít na internetu, nebo na požádání zašleme záměrem 28 stránkovou brožurku, kde je plný text přednášky.

HRÁČSTVÍ

"Hrací automaty jsou jako bible. Každý v nich najde, co najít chce. A potřebuje. Odreagování po celodenních obchodních jednáních, rozptýlení z úmorně nudného vysedávání v kanceláři a především - zapomení. Zapomnění, že se mi v životě něco nepovedlo, že jsem dostal pětku ve škole, ztratil práci, utekla mi žena, zkazily se děti ... Zapomnění na veškeré životní trable a soužení. Ty svítící a blikající potvůrky

dokáží odstranit všechny bariéry, postávají na roveň dýchodce ze školákem, nezaměstnaného s úspěšným podnikatelem. Stojí pak vedle sebe bok po boku a s planoucím očima strkají nervozitou zpocenými prsty do nenasytných útrov hracích automatů další a další mince. Dokud nedojdou. Pak se začnou shánět po další dávce. Jako narkoman po droze. Hrací automaty totiž snesou podle psychologů v konečných stavech otrocké závislosti srovnání s heroinem či LSD. I konce mohou být v mnohém podobné...." Hraní, stejně jako všechny ostatní drogy, má v sobě v první fázi cosi přitažlivého," varoval už před rokem MUDr. Jiří Plesl z pražského Střediska drogových závislostí. "Droga musí lidem něco přinášet, jinak by se do závislosti nedostávali. V tomto případě příjemně šimrá nervy, udržuje člověka ve stavu jakéhosi napětí, aktivity a podobně. Stejně jako u klasické drogy, i v tomto případě se postupně zvyšuje tolerance, člověk musí brát stále vyšší a vyšší dávku se stejným efektem. Nervový systém se vůči působení 'drogy', v tomto případě nějakého hracího mechanismu, otupuje. Hráč postupně se ztrátou kontroly přechází do skutečné závislosti."

"Srovnatelný boom zájmu o hrací automaty prý neprožila žádná země bývalého východního bloku. Během prvních dvou polistopadových let zaplnila elektronická monstra nejen stovky rychle zřizovaných heren, ale i každé volné místočko v tisících a desetitisících restaurací, hospodách a hospůdkách. Setkáte se s nimi na každém kroku, v Praze stejně jako v zapadlé šumavské vesničce. Z podnikavců, kteří vsadili na hráčskou vášeň, se stali po pár měsících milionáři. Nezanedbatelné sumy vydělávají i majitelé prostor, kteří požadují za pronájem necelých dvou čtverečních metrů potřebných pro umístění jedné mašiny astronomické sumy. Vlastníci strojů je však ochotně platí. Kasičky automatů se naplňují s obdivuhodnou rychlostí. Hráčská vá-

šeň si vybírá své oběti nezávisle na věku, vzdělání či společenském postavení.

Výherní a hrací automaty jsou obrovský kšeft. Pro všechny. Pro výrobce, majitele automatů i heren a v neposlední řadě také pro místní úřady, které vybírají za jeden stroj poplatek dvacet tisíc korun ročně. Plus daň z tučného, avšak obtížně prokazatelného příjmu do státní pokladny. Jediný, kdo prodělává - a to výrazně - je hráč.

Šance obehřát naprogramovaný automat jsou totiž mizivé. Matematikové je vyčíslili na pouhých 0,054%! Lidské možnosti za naprogramovaným strojem viditelně pokulhávají."

"Když hráč hází minci do automatu, měl by si uvědomit, že z matematického hlediska je to totéž, jako by ji dobrovolně hodil do kanálu," tvrdí profesor Miroslav Maňas z pražské VŠE, jeden z našich čelných odborníků na teorii her. "Definice hazardní hry je taková, že jde vždy zásadně o hru, jejíž výsledek nezávisí na schopnostech hráče. Vaše naděje na výhru nabývá z matematického hlediska záporných hodnot - tudíž z přísně logického pohledu vlastně nemá smysl hrát. Leč hráči se nechovají logicky ... Kdyby se chovali, musí všechny herny zkrachovat."

-Květy 8, 1993-

Pozn. ZOD: Jistě nebudeme ve všem souhlasit s autorem vybraného článku, ale v mnohém se můžeme poučit. Hrací automaty jako Bible nejsou a nikdy nebudou. Jen snad vašeň, jaké propadne hráč, by měla provázet křesťany v lásce k Božímu Písmu a Jeho osobě. Abychom si skrze Ducha svatého vypěstovali úplnou závislost na Pánu Ježíši Kristu a ani na okamžik nebyli mimo Jeho dosah.

Ať tedy jíte či pijete či cokoli jiného děláte, všechno činite k slávě Boží. (1 Korintským 10:31)

KLANĚT SE NÁHODĚ

15 krátkých důvodů proč

by křesťané neměli sázet nebo hrát

Nedávno zveřejněné údaje oficiální Národní komise pro studium vlivu hráčství v USA ukazují, že polovinu všech prodaných losů skoupí 5% lidí. Nejvíce peněz utratí lidé, kteří patří do skupin s nejnižšími příjmy.

Následující pojednání je výběrem odpovědí, které shromáždili studenti semináře LRBS při zkoumání tohoto tématu.

Otázka: Křesťan X je nějak zaangažován v sázení a tvrdí, že nikde v Bibli to není odsouzeno. Jaké argumenty byste použili, abyste ho přesvědčili o jeho omylu?

1. Je to proti prvnímu přikázání:

♦ *Nebudeš mít jiného Boha mimo mne. (doslovně: v mých očích).*

Hráčství může být chleboďárcem, na kterého se mnozí zoufale (avšak marně) spoléhají, když jsou v problémech, nebo něčím vyhledávaným pro silné závislostní potěšení. V obou případech se hráčství staví na Boží místo.

♦ *"Nikdo nemůže sloužit dvěma páním," řekl Pán. "Nemůžete sloužit Bohu i majetku." (Lk 16, 1)*

Je to opak víry v Boha, protože se jedná o víru v náhodu, což je modlářství. Nemáme být závislí na náhodě, ale na Bohu (Ř 8,28).

2. Je to proti osmému přikázání -

jedná se o jemnou formu krádeže podvodem. Hráč ví, že většina musí prohrát, aby malá skupina mohla znatelně získat. Výsledek je možný, pouze pokud lidi přesvědčíte o tom, že jejich šance na výhru je mnohem větší, než ve skutečnosti je. Hraní tedy zbavuje většinu sázejících jejich peněz na základě lži. Fakt, že je hráč sám pohlcen falešnou důvěrou, není omluvou pro to, že je ochoten okrást svého spolusázejícího (viz také Lv 19,13 a Mk 10,19).

3. Je to proti desátému přikázání

♦ *Nebudeš dychtit ... po ničem, co patří tvému bližnímu.*

Touha mít více než máme, láska k penězům, závist vůči druhým, žádosťivě snění a chtivost jsou těmi nejběžnějšími motivy k hraní a jsou všechny odsouzeny tímto přikázáním (viz také Lk 12,15; 1 Tm 6,9-11; Žd 13,5 a 1J 2,15-16). Zisk jde na úkor "bližního" a podle tohoto přikázání je hříšné obohacovat se prostřednictvím ztráty a nešťěstí druhých.

4. Je to pokus v jistém smyslu vzdorovat vyhlášení, že musíme pro jídlo pracovat

♦ *Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Edenu, aby ji obdělával a sřezil. (Gn 2,15)*

Bůh tu přikazuje poctivou práci. Po pádu bylo toto ještě explicitněji potvrzeno, když Pán řekl:

♦ *V potu své tváře budeš jíst chléb. (Gn 3,19)*

Zlodějům a potažmo i hráčům Pavel říká:

♦ *Kdo kradl, ať už nekrade, ale raději přiloží ruce k pořádné práci... (Efezským 4,28)*

Také přikazuje:

♦ *věnovat se své práci a získávat obživu vlastníma rukama. (1 Te 4,11)*

5. Hraní je v Písmu nectností, v úplném kontrastu s ctností víry v suverénního Boha

Hráč doufá v náhodu a štěstí nebo se tak alespoň chová, zatímco křesťan má opravdově věřit v Boha jako toho, kdo činí všechny věci podle svojí vůle a kdo slyší modlitby svého lidu v tísní. Můžeme se modlit k Bohu, aby požehnal hraní? Správně bychom měli říci: "Bude-li Pán chtít, budeme naživu a uděláme to neb ono." (Jk 4,15) Neměli bychom dělat nic, co nemůžeme přednést Bohu v modlitbách. Pavel říká:

♦ *Netrapte se žádnou starostí, ale v každé modlitbě a prosbě děkujte a předkládejte své žádosti Bohu. (Filip.4.16)*

6. V Písmu není jediný případ, kdy by byl nějaký druh hraní o peníze nahlížen jako přijatelná aktivita v životě Božího lidu.

Ačkoliv bylo hraní v biblických dobách jednou z nejrozšířenějších neřešití, ani jednou se nezdá být správnou činností. Není bez významu, že hraní je v souvislosti s křížem jedním ze skutků, jež ponížily našeho Spasitele. Je zaznamenáno, že "o jeho šaty se rozdělili losem." (Lk 23,24) Tenkrát, stejně jako často i dnes, neměli tito lidé žádný stud ani hlubší pocity. Hraní pro zisk činí mysl sobeckou a necitlivou k ostatním. Jak se může křesťan oddávat činnosti, která je v Novém zákoně zastoupena pouze jako urážka Krista?

7. Je to proti křesťanově povinnosti být spokojen, protože je nám řečeno:

♦ *...budte spokojeni s tím, co máte, vždyť Bůh řekl, nikdy tě neopustím a nikdy se tě nezřeknu. (Žd 13,5)*

Máme také napodobovat Pavla, který řekl:

♦ *Naučil jsem se být spokojen s tím, co mám... Vše mohu v Kristu, který mi dává sílu. (Fp 4,11-13)*

♦ *Zbožnost, která se spokojí s tím, co má, je už sama velké bohatství. (1Tm 6,6)*

Jak můžeme růst ve spokojenosti a ocenění Krista, když se zároveň, po blouznění, uchylujeme k lákadlu zbohatnutí hrou?

8. Je to proti povinnosti pečlivě a věrně opatrovat peníze před Bohem. Jsme totiž všichni správci a Slovo Boží říká:

♦ *Od správců se vyžaduje, aby byli věrní. (1K 4,2)*

Je to očividný matematický fakt, že naprostá většina velkých i malých hráčů musí prohrát - jak jinak by ta vítězná hrstka mohla tolik získat? Je obrovsky pravděpodobné, že vsazené peníze už nikdy nevidíte, v křesťanově případě jsou to ale Kristovy peníze, nikoliv jeho. Vsázíme něco, co je Boží.

Hraní je porušením věrného správcovství, urážkou Boha, jemuž peníze patří, a způsobem, jak zbavit naši rodinu a Boží dílo podpory, která je potřebná.

9. Je to proti novozákonnímu pravidlu správného chování křesťana, jak je popsáno v 1K 6,12:

- ◆ *Ne všechno prospívá (nebo je výhodné).*

Hraní, v jakékoliv formě, určitě nikomu neprospěje v oblastech jako je zbožnost, síla charakteru, příprava pro život nebo křesťanskou službu. Je to naopak pro naprostou většinu lidí nákladné, pohlcuje to čas a oslabuje.

10. Je to proti pravidlu "nadvlády" a "závislosti" v našich životech, jak můžeme číst v 1K 6,12:

- ◆ *Ničím se nedám zotročit.*

Hráčství přivádí ty, kteří se na něm podílejí pod svou moc, přičemž nutkání hrát je často tak silné, že mu lidé nemohou odolat. Mnozí hrají pro vzrušení a napětí nejistoty. Touží po risku a pocitu soutěžení s ostatními. Jiní potom propadají atmosféře jimi zvoleného prostředí hrání, ať už je to svět amerického fotbalu, dostihové závodiště nebo závody psů. Mnoho hráčů podléhá marné naději, že jim případná výhra vyřeší všechny problémy, a to je žene dopředu. Hraní má velkou sílu a je snadné mu podlehnout - proto je křesťanům zapovězeno.

11. Je to proti Božímu přikázání danému skrze apoštola Pavla:

- ◆ *Cokoliv děláte, dělejte ke slávě Boží. (1 K 10,31)*

Hráčství se také vzpírá nařízení:

- ◆ *Všechno, cokoliv mluvíte nebo děláte, čiňte ve jménu Pána Ježíše Krista a skrze něho děkujte Bohu Otci. (Ko 3,17)*

Jak může křesťan hrát ke slávě Boží, když doufá, že mu náhoda umožní okrást ostatní, a zneužívá Bohem svěřené prostředky? Jak to může sloužit Bohu k slávě, když se tak činí spolu s nevěřícími? Jak může být Bůh oslaven aktivitou, která tolika lidem způsobuje neštěstí? Můžeme chválit Boha za to, že hraní vzkvétá, a horlivě se jím zabývat kvůli Němu? To je hanebná myšlenka, urážející Boha, protože z něj činí komplice našich zlých skutků.

12. Je to proti Filipským 4:8, kde je uveden druh aktivit, kterými by se měl křesťan zabývat a o nichž by měl přemýšlet. Je to pravdivé nebo čestné? Hraní je založeno na podvodu a falešném očekávání. *Je to spravedlivé?* V žádném případě, neboť jde o náhodu. *Je to čisté?* Ne, jelikož hráč je hnán chtivostí. *Je to snad hodno lásky?* Opět ne, je to odporné a s bolestivými důsledky pro mnohé. *Má to dobrou pověst, považuje se to za ctnost a sklízí to pochvalu?* Nikdo, kdo by dělal seznam vznešených a prospěšných zvyklostí, by do něj hraní jistě nezahrnul.

13. Je to křesťanům zakázáno Božím pokynem pro Jeho lid, aby neměl nic společného s věcmi, které jsou ve své podstatě světské a zlé, protože všechny hráčské organizace jsou úplně a výlučně tvořeny bezbožnými lidmi. Písmo říká:

- ◆ *A proto vyjděte z jejich středu a oddělte se, praví Hospodin, a ničeho nečistého se nedotýkejte. (2K 6,17)*

Hrát (na jakékoliv úrovni) znamená vstoupit do zbytečného svazku s nevěřícími lidmi a vláčet v prachu Kristův prapor a evangelium. Pavel říká:

- ◆ *Nepodílejte se na neužitečných skutcích tmy, naopak je nazývejte pravým jménem. (Ef 5,11)*

14. Je to proti křesťanské otevřenosti a upřímnosti. Když se někdo doslechne o křesťanu, který hraje, pak je to obvykle tak trochu tajemství. Málokdo se k tomu ochotně přizná. Je to jinými slovy nečestný čin, v protikladu k Ef 5,8:

- ◆ *I vy jste kdysi byli tmou, ale nyní vás Pán učinil světlem.*

15. Je to proti křesťanově povinnosti být příkladem. Jelikož je hraní vysoce závislostní a nedobrou aktivitou vůbec, je pro křesťany velmi důležité se všech jeho forem vyvarovat. Nechtějme být kvůli své lhostejnosti zodpovědní za to, že jiní upadli do léčky. (2K 6,3-4 a 11,29)

DOSTUPNÉ POZNATKY O POČÁTKU LIDSKÉHO ŽIVOTA

k prvnímu výročí vyhlášení

Deklarace práv počatého dítěte

Doc. MUDr. Petr Hach, Csc.

Mám-li hovořit o počátku lidského života v současném stavu poznání v biologii, musím se zmínit o některých zásadních změnách, které se odehrály v chápání a výkladu některých tradičních pojmů, které přímo souvisí s předmětem mého sdělení.

Biologie jako věda o životě a o živých organismech prošla jako mnoho dalších oborů vědeckého bádání v 150 letech skutečně revolučním vývojem. Jako jeden z mála oborů má ale jasno o tom, kdy nastala nejpodstatnější změna, která postavila výzkum i výklad poznatých jevů na principiálně nové základy. O biologii a jejím dalším vývoji rozhodly dva rozsahem skromné články uveřejněné v prestižním britském vědeckém časopisu *Nature* v květnu 1953 dvojicí autorů James Dewey Watson a Francis Crick. V těchto článcích byla vysvětlena struktura molekul nukleových kyselin, zásady jejich replikace a nastíněna úloha, kterou hrají v přenosu dědičné informace.

Od tohoto převratného okamžiku se začala psát nová kapitola biologie, která již není odkázána na pouhé odhadování určitých skutečností podle vnějších detailů, ale která může vykládat jevy a skutečnosti podle jejich skutečné podstaty. Tak se mění i výklad některých běžně používaných pojmů, jako je druh, individuum apod.

Člověk jako součást živé přírody byl popisován jako subjekt s "lidskými rysy" a velice mnoho úsilí bylo vynaloženo na to, aby popis těchto lidských rysů byl co nejvýstižnější. Vyžadovalo to těsnou spolupráci psychologů, filosofů, ideologů i teologů, ale už méně biologů, kde prim hráli hlavně antropologové, protože hlavním zájmem byla definice člově-

ka stojícího mimo ostatní příslušníky živé přírody. Pokud bylo možné použít nějaké srovnání s ostatními organismy, pak se pozornost upínala ke struktuře a trochu i k funkčním vlastnostem lidského organismu, kterým se ale nepřipisoval zásadní význam při rozhodování o lidských rysech. Spolu s tím, jak zráló poznání, přesunulo se těžiště charakteristiky člověka k biologii a dnes biologie charakterizuje člověka jako živý organismus jeho genetickou výbavou charakterizovatelnou počtem a kvalitami chromosomů obsažených v jádře každé jeho buňky. Vlastnosti dříve rozhodující, které jsou výsledkem uplatnění genetické informace v osobní vývoji, je možné považovat za nepodstatné, protože jsou odvozené od těch hlavních.

Podle této definice je člověk charakterizován 42 páry chromosomů párových a dvěma chromosomy pohlavními, jejichž kombinace určuje pohlaví každého jedince. Chromosomy je možné si představit - s rizikem plynoucím z každého připodobnění - jako jakési sloupce nebo řetězce molekul nukleových kyselin uspořádaných podle určitých vnitřních zákonitostí do tzv. genů. Soubor genů pak tvoří tzv. genetický kód člověka.

Je-li charakterizován člověk jako organismus s určitou typickou strukturou molekul nukleových kyselin uspořádaných v chromosomech, jak je možné charakterizovat lidskou individualitu? I pro tento nesnadný úkol nabízí podklady moderní biologie. Se všemi riziky zjednodušení můžeme chápat chromosomy jako šňůru navlečených korálků, které mají definovanou strukturu, velikost a tvar, ale mohou se lišit např. barvou nebo pestrostí vzorku na povrchu. Protože každý i nejjemnější rozdíl má odezvu v organismu, jsou tyto detailní odchylky zdrojem variability jednotlivých jedinců při zachování druhové jednoty. Každý z nás má svou vlastní kombinaci, která se v celkovém stavu projevuje individuálními vlastnostmi počínaje povrchovými vlastnostmi bu-

něčné membrány, antigenní struktury tkání, nebo individuálními odchylkami v metabolismu různých látek a konče tělesným rozvojem a psychickými a osobnostními vlohami. Tato mozaika charakterizující každé individuum vzniká při tzv. redukčním dělení, kdy se párové chromosomy okolo sebe obtáčejí a vyměňují si své úseky - na každé šňůře korálků tak vzniká jiný, neopakovatelný vzorek zajišťující individualitu jedince. To je posíleno tím, že při vývoji a řízení životních procesů nejsou zapojeny všechny chromosomy stejné, ale většinou jen jeden z páru, ale dodnes nevíme který a proč. Čte si tedy organismus svou řídicí informaci tu z otcovského chromosomu, tu z matčina - a tím se jen zvyšuje možnost kombinací a zajišťuje neopakovatelnost každého jedince. Je tedy lidský jedinec charakterizován jako člověk svou obecnou genetickou výstavou a jako individuum detailním vybavením molekulami nukleových kyselin a využívajícím celé variační šíře jejich odchylek propůjčujících jedincům jejich individuální vlastnosti.

Vycházejí z těchto skutečností mohou konečně přistoupit k zodpovězení otázek, které obsahuje titul mého sdělení.

Kdy začíná život nové lidské bytosti? Každý organismus, lidský nevyjímaje, má svůj počátek tehdy, kdy vznikne základ, který obsahuje veškeré potřebné informace pro průběh všech životních funkcí i pro detailní řízení jednotlivých vývojových postupů potřebných pro vývoj a životní běh daného organismu. Tyto informace dostává každý organismus v plnosti, která není v přirozeném běhu událostí nikdy doplněna nebo obměněna, v okamžiku spojení obou pohlavních buněk, tedy při oplození neboli početí. Tímto okamžikem počíná uspořádaný a detailně řízený proces čtení genetické informace vedoucí k vývoji nového jedince druhu *Homo sapiens sapiens*. Individuální vlastnosti dané neopakovatelnou mozaikou v

detailech se lišících molekul nukleových kyselin, skládajících celkový obraz genetické informace, vznikají ve stejném okamžiku. Charakterizuje individuální vlastnosti takto vzniklého jedince jak po stránce strukturální a funkční, tak po stránce nadání a osobnostních vlastností.

Pro mne jako pro biologa není možné souhlasit s tím, že by oplozené vajíčko nemělo lidské rysy, nebo nebylo možné je chápat jako lidské individuum, protože má - jak jsem uvedl - od okamžiku oplození všechny charakteristiky dospělého jedince, i když jen v podobě jakési potence nebo určitého předkladu. Jde jen o to, dostane-li šanci, aby své vlohy mohlo v plnosti využít.

Oběžník Hnutí Pro život 04/00

UMĚLÉ OPLODNĚNÍ

Otázka: Jak se církev dívá na umělé oplodnění, tzv. asistovanou reprodukci?

Chtěl bych začít citátem z knihy Richarda Wurmbraunda Vítězná víra: "Církev má soustavu pravidel, ale ta nejsou určující ve všech případech. Mnohokrát v historii byla pozměněna. Kromě hlavních zásad chování ponechává církev rozhodování v tvém křesťanském životě tvému, slovem Božím osvícenému svědomí. Duchovní vůdové, kteří prohlašují, že znají odpověď na každý individuální případ, ve skutečnosti dokazují, že jsou učitelé falešní. Pravý učitel říká o mnoha věcech: Nevím." (s. 96)

Aktuálnost Wurmbraundova výroku jsem vnímal při přípravě této úvahy. Nicméně se pokusím s použitím mnoha pramenů problematiku alespoň nastínit.

Chceme-li pochopit problematiku umělého oplodnění, musíme zabrousit do odborných pojmů. Při umělém oplodnění přicházejí v úvahu tyto úkony:

1. inseminace, tedy oplodnění vaječné buňky v těle matky, a to

- a) buď manželovou spermií, nebo
- b) cizí, darovanou spermií.

2. Dnes běžně rozšířené je i umělé oplodnění vajíčka spermií ve zkumavce (in vitro) a vložení embrya do matčiny dělohy. Zde rozlišujeme opět:

a) oplodnění homologické, kdy spermie i vajíčko patří manželům, a

b) oplodnění heterologické, kdy je buď spermie, vaječná buňka, nebo obojí od anonymních dárců.

První dítě oplodněné touto metodou se narodilo v roce 1978 ve Velké Británii a od té doby bylo takto počato a narodilo se asi 400 000 dětí.

3. metoda je nejproblematičtější. Je jí propůjčení dělohy k donošení dítěte. Oplodněné vajíčko je vloženo do dělohy jiné ženy, která dítě donosi k porodu. U nás není tato metoda dovolena.

Pokud naše otázka zní, jaké je stanovisko církve k problému umělého oplodnění, lze mluvit pouze o stanovisku katolické církve, protože ostatní církve se touto problematikou (alespoň u nás) nezabývaly. Kongregace pro nauku víry ve své Instrukci o úctě k počínajícímu lidskému životu a důstojnosti rozmnožování z 10. března 1987 odsoudila všechny techniky umělého oplodnění, které nahrazují manželské spojení, zvláště oplodnění ve zkumavce. Naproti tomu věrna své tradiční nauce o manželství zdůraznila, že pro zplození nového lidského života je manželský akt nezbytný a zůstane nenahraditelný. Jsou však morální teologové, kteří umělé oplodnění u manželů schvalují. Nejnověji vyjádřila souhlas s umělým oplodněním in vitro německá biskupská konference.

Někdo namítne, že to je učení církve, zatímco pro křesťana je závazné pouze to, co učí Bible. Jak už ale bylo řečeno, Bible k problematice umělého oplodnění neříká ani slovo. Lze tedy jen dedukovat.

Bible jasně říká, že děti dává Bůh. V Žalmu 127. čteme:

◆ *Hle, synové jsou dědictvím od Hospodina, mzdou od něho plod lůna.*
(Ž 127,3)

Také v příbězích o bezdětných matkách vidíme jasně, že když se jim později dítě narodilo, dal jim je Bůh, ať už se jedná o Sáru či o Chanu. Více však říkat nelze.

Už to, co jsme řekli, vyvolává některé otázky: Může si tedy křesťan dovolit používat antikoncepci, když dítě dává Bůh? Nezasahuje tak do Božího jednání? Může v případě neplodnosti zasahovat do Božího jednání lidskými pomůckami, např. oplodněním ve zkumavce? Když jsem v cyklu Otázky mluvil o antikoncepci, řekl jsem, že Bůh nám umožňuje do určité míry rozhodovat o tom, kdy a kolik dětí budeme mít. Proto nám odhalil mechanismus početí a dovoluje do něj zasahovat. Samozřejmě, že to má své hranice.

Něco podobného bychom mohli říci o umělém oplodnění. I zde Bůh člověku leccos dovolil odhalit a do leccého zasahovat. Přesto považují tuto problematiku za závažnější, neboť neplodnost hraje v mnoha biblických příbězích důležitou roli. V již zmíněných případech to byl způsob, kterým Bůh chtěl svým lidem něco říci. Sára dostala dítě ve chvíli, kdy bylo jasné, že se jedná o zázrak, a to proto, aby toto početí bylo bráno jako znamení a jako projev Boží milosti. Stejně tak Chana dostala dítě ve chvíli, kdy bylo jasné, že se nejedná o normální početí, ale o zázrak. Bůh tak připravil Samuelovy rodiče na to, že dítě bude od mladosti jeho vyvolenou nádobou. Představme si, že by v době Abrahamově či Samuelově znali lékaři metody umělého oplodnění a že by se neplodné ženy obrátily o pomoc k lékařům místo k Hospodinu. Jak by to vše asi probíhalo?

Dovolím si tedy udělat (velmi opatrně a s bázní) jeden dílčí závěr: pokud v manželství nepřichází dítě, nelze to brát tak, že se prostě pouze něco porouchalo a je třeba to nějak spravit. Bezdětnost může být totiž způsob, jakým Bůh se svými dětmi jedná. Chtějme tento Boží hlas vnímat, slyšet

a pokusme se mu rozumět. Vždyť se může jednat o něco velmi důležitého, co nutně potřebujeme ve svém životě poznat. Pokud tento Boží hlas přeslechneme, můžeme se dostat i do vážných problémů: Někdy se stane (a znám takové případy), že si bezdětní manželé adoptují dítě a rodina se rozpadne. Ti lidé nebyli pro rodičovství vhodní. Jindy Bůh nedá dítě manželům proto, aby je oddělil pro úkoly v církvi. Proto si myslím, že by křesťan neplodnost neměl nikdy brát jako otázku čistě medicínskou, která se dá nějak obejít.

Je velmi zajímavé zjistit, proč katolická církevní představitelé tak jednoznačně umělé oplodnění odmítají. Celkem souhlasím s tím, že oplodnění cizím spermatem či umístění oplodněného vajíčka do dělohy jiné ženy, která je donosí a porodí dítě pro někoho jiného, je nenormální. Jde zde hlavně o dítě, o jeho právo narodit se z otce a matky, které zná a kteří jsou spojeni manželstvím.

Co ale oplodnění buňkami manželského partnera? Jasně nemorální jsou případy, kdy se "ve zkumavce" oplodní více vajíček a dvě nebo tři z nich se implantují. Oplodnit vajíček pouze tolik, kolik dětí si rodiče přejí, je sice technicky možné, ale finančně náročné. A protože vajíčko se v těle matky jen málokdy uchytí, oplodňuje se vajíček více a ta zbylá, přebytečná, se zničí. Zde se zabíjí lidské jedinci.

Pojďme ale dále. Nemyslím si, že by byl nějaký problém s tím, že dítě není počato přirozeně, pohlavním stykem. Nesouhlasím ani s argumentem, že zásahem třetí osoby do aktu plazení se zavádí vláda techniky nad původem a určením lidské osoby, jak praví katechismus. Co mě ale zaujalo, je argument, který katolický katechismus uvádí - v článku 2378: "Dítě není něco, co se rodičům dluží, ale je to dar. Největším darem manželství je lidská osoba. Dítě nemůže být považováno za předmět vlastnictví: za něco, k čemu by vedlo

uznání domnělého „práva na dítě“. V této oblasti má pouze dítě opravdová práva: „právo být plodem zvláštního úkonu manželské lásky svých rodičů a také právo být respektováno jako osoba od chvíle svého početí.“

Zdá se mi, že zde katolický katechismus uhodil hřebíček na hlavičku. Dítě je skutečně dar. Dárce je Bůh. Jsou určité hranice, které bychom měli respektovat. Kudy ty hranice vedou, by měl pečlivě zkoumat každý sám, ale i ve společenství s ostatními věřícími.

Mám přátele, manžele, kteří jsou neplodní. Muž má poškozená varlata, takže ve spermatu je jen velice málo živých spermií. Když jsem s ním mluvil, řekl mi, že podle lékařů je teoreticky možné, aby právě ta živá spermie doputovala k vajíčku a oplodnila ho. Ovšem to by se prý musel stát zázrak. A za ten se moji přátelé modlí. Pokud Bůh bude chtít, dítě se narodí. Pokud ne, jsou připraveni nést břímě neplodnosti a hledat jeho smysl ve svém manželství. Znáám však i jinou křesťanskou rodinu, která měla být podle lékařů bezdětná. Dnes mají pět dětí.

Nicméně bych asi nezatěžoval svědomí těch, kteří by se pro umělé oplodnění rozhodli, nějakými jednoznačnými soudy v tom smyslu, že se jedná o hřích. Doporučil bych jim však, aby si celou věc dobře rozmysleli. A k tomu, aby o otázce umělého oplodnění měl člověk dost informací, slouží i dvě knížky, které byly vydány křesťanskými vydavatelstvími. První se jmenuje Když dítě nepřichází, napsala ji Jana Fenclová a vydalo ji Pastorační středisko při Arcibiskupství pražském, Kolejní 4, Praha 6. Druhá se jmenuje Na hranicích etické únosnosti, s podtitulem Etické úvahy o Problematice reprodukční medicíny a genové technologie, jejím autorem je Kari-Heinz Kieber a v roce 1994 ji vydalo vydavatelství SÍŤ, Hlávkov 3, Praha 6.

- Petr Vadura -

BIOETIKA A KLONOVÁNÍ

lidských kmenových embryonálních buněk

- k prvnímu výročí vyhlášení Deklarace
práv počatého dítěte

Prof. MUDr. Josef Syka, DrSc.

V poslední době se do nebývale velkých rozměrů rozproudila diskuse na stránkách světového tisku, a to nejen odborného, o etických problémech spojených s klonováním a v poslední době specificky o etických problémech využití lidských kmenových embryonálních buněk.

V čem spočívá problematika klonování lidských embryonálních kmenových buněk? Ve velmi časně fázi embryonálního vývoje existují nediferencované kmenové buňky, jejichž další vývoj je možné v laboratoři ovlivnit. Je možné ovlivnit přeměnu těchto nediferencovaných kmenových buněk ve specifické buňky nervové, krevní, svalové a další, a tím vytvořit tkáňovou kulturu, kterou bychom mohli použít pro léčbu nemocných. Nabízí se příklad parkinsonismu, který je v posledních letech léčen v některých státech transplantací embryonální nervové tkáně do mozku pacientů trpících touto chorobou. Tkáň je v tomto případě získána z potravních embryí v relativně pozdním stadiu embryonálního vývoje, to znamená asi v šestém až osmém týdnu. K úspěšné léčbě je třeba nervové tkáně z několika embryí, aby vznikla tkáň schopná nahradit dopaminergní nervové buňky, které jsou v případě parkinsonismu nefunkční. Úspěšnost metody však není vysoká. Transplantace dopaminergních nervových buněk vypěstovaných in vitro z embryonálních kmenových buněk by mohla zřejmě přinést mnohem lepší terapeutické výsledky a vyléčit dnes mnohdy nevléčitelně nemocného pacienta. Podobně lze očekávat úspěšné využití terapeutických postupů, založených na kmenových embryonálních buňkách i u jiných onemocnění, např. amyotroické laterální skle-

rózy či diabetu. Zde se však pohybuje na úrovni pracovních hypotéz, neboť pokusy směřující k takovým cílům jsou na samotném začátku.

Jaký je princip procesu klonování za účelem vytvoření embryonálních kmenových buněk? Ke klonování se použije ovocyt, vajíčko ženy. Z vajíčka se vyjme vlastní jádro a dodá se do něj jádro buňky člověka, kterého chceme léčit. Jádro může pocházet například z jeho kožní buňky, protože bylo prokázáno, že prakticky všechny somatické buňky mají identická jádra a obsahují celou genetickou informaci uloženou v DNA. Zárodečná buňka s novým jádrem se dále dělí a vytvoří tzv. blastocystu, která se skládá z obalu - trofoblastu, z něhož později vzniká placenta, a z vnitřního embryoblastu. Z embryoblastu se získávají embryonální kmenové buňky. V této fázi ještě nejsou diferencované, proto se nazývají buňky kmenové. Pomocí diferenčních faktorů lze ovlivnit další vývoj této nediferencované kmenové buňky. V praxi by to znamenalo, že by bylo možné z kmenové buňky vytvořit jakoukoli potřebnou buněčnou tkáň, třeba i tkáň srdečního svalu či ledviny.

V principu by bylo možné vypěstovat celé orgány in vitro, a tudíž překonat problémy spojené s hledáním dárců lidských orgánů pro transplantace. Ale to je skutečně ještě velmi vzdálená perspektiva, v této chvíli nepodložená výsledky vědeckého bádání. V bližší budoucnosti by takový postup, spočívající v transplantaci řízeně vypěstovaných tkáňových kultur, mohl napomoci léčení již zmíněné Parkinsonovy nemoci či cukrovky, ale i závažných míšních lézí. Klonováním by embryo mělo být zbaveno původní DNA tím, že se v první fázi odstraní jádro. Nově vzniklá buněčná tkáň by měla obsahovat jen DNA jádra somatické buňky nemocného jedince. To znamená, že by se do značné míry odstranil problém imunity organismu, na který se dnes naráží nejen při léčbě řady chorob, ale také při

transplantacích lidských orgánů, protože jejich buňky pocházejí od jiného jedince. Pro výzkumné účely by bylo možné využít v první fázi spermií aktivovaná vajíčka, tzn. embrya, která jsou dnes uchovávána v poměrně velkém počtu na pracovištích, kde se provádí in vitro fertilizace.

Ukazuje se ale také, že i v dospělém organismu existují kmenové nediferencované buňky, které lze použít pro podobné účely, to znamená k vytvoření buněčné linie pro léčbu některých zatím nevyléčitelných chorob. Kmenových buněk je mnoho například v kostní dřeni. Velkým překvapením pro vědecký svět v posledních letech bylo zjištění, že kmenové buňky existují i v dospělém mozku. Ještě nedávno platilo téměř jako dogma, že člověk se narodí s určitým počtem neuronů a ty že postupně ubývají a už se nikdy nenahrazují. Nyní už je jasné, že existují minimálně dvě oblasti v mozku - hipokampus a čichový orgán, přesněji řečeno čichové nervové buňky, kde vznikají nové kmenové buňky, které se neustále obnovují a tudíž je jich možné využít k vytvoření buněčné linie. Tyto dospělé kmenové buňky poskytují alternativní řešení pro léčbu založenou na embryonálních kmenových buňkách, která naráží v četných zemích na vážné etické problémy. Pokusy s klonováním buněk dospělých nenaráží na odpor. Odpůrci klonování nejsou ani proti využití i spontánně potracených embryí v lékařském výzkumu. Podle jejich názoru to není zásahem omezujícím svobodu člověka. Nekritizují ani použití kmenových buněk z pupečnickové tkáně, která, jak uznávají, se při porodu stejně zničí. Problém začíná u postupu, kdy se využije původní embryon a přenesse se jiné jádro ze somatické buňky do buňky embrya a dále se získají naznačeným způsobem potřebné kmenové buňky. Tím dochází ve skutečnosti k likvidaci embrya. Je třeba si však uvědomit, že v souvislosti s asistovanou reprodukcí vzniká množství embryí, z nichž se využije jen malá

část. A je otázkou etiky, zda využít či nevyužít za účelem výzkumu nadbytku embryí, která jsou podle platných zákonů uložena na pracovištích, kde se provádí in vitro fertilizace. Pro mnohé představitele náboženských a filosofických směrů se v tomto případě jedná o zabití lidské bytosti. Ve skutečnosti v mnoha zemích vyspělého západního světa dnes legislativa neumožňuje klonování lidských embryonálních kmenových buněk. Například ve Spojených státech byly teprve v poslední době povoleny pokusy s lidskými kmenovými embryonálními buňkami, financované z prostředků Národního ústavu zdraví, ale za předpokladu, že se již jedná o kmenové embryonální buňky, vytvořené ze soukromých zdrojů. Pouze vláda Velké Británie předložila v poslední době parlamentu návrh, aby klonování lidských embryonálních buněk za účelem rozvinutí nových léčebných procesů bylo povoleno. Současně však navrhla, aby proces klonování probíhal pouze za předpokladu splnění mnoha přísných podmínek. Předpokládá se nutnost získání licence pro výzkum embryonálních kmenových buněk, kterou by uděloval k tomu zřízený orgán, a nutnost souhlasu dárce vajíčka a spermatu, z něhož vznikne embryo pro pokusné účely. Dále se v návrhu předpokládá zřízení speciálního výzkumného programu pro tyto účely a trvalé monitorování a vyhodnocování výsledků výzkumu. Návrh zahrnuje i četné zákazy, například zákaz spojení lidské dospělé somatické buňky s živým vajíčkem jakéhokoliv zvířecího druhu či přísný zákaz implantace embrya vytvořeného technikou přenosu buněčného jádra do dělohy ženy (tzv. reprodukční klonování).

V Evropě jsou názory na klonování lidských embryonálních buněk z hlediska legislativy v jednotlivých zemích odlišné. Zvláštní zákon, zaměřený na problematiku klonování a in vitro fertilizace mají Německo, Francie a Rakousko. Jejich vlády zaujaly negativní stano-

visko k výzkumu klonování lidského embrya. I napak Velká Británie či Portugalsko nemají zatím žádná zákonná pravidla, v Dánsku existuje možnost výzkumného využití embrya pro klonování, pokud jej schválí státní etická komise. Evropská komise ve svém stanovisku z konce roku 1998 konstatovala, že vzhledem k pluralitě kultur a etických přístupů v Evropě, což se promítá v mimořádně diverzitě národních zákonů, by komise neměla jakýmkoli způsobem zakazovat finanční podporu výzkumu lidského embrya, "pokud je prováděn v zemi, která to dovoluje".

Jinými slovy - Evropská komise se nechce stavět nad zákonodárství jednotlivých zemí. V poslední době však Evropský parlament přijal, i když těsnou většinou, usnesení, ve kterém se označuje klonování lidských embryí pro terapeutické účely za odporující účtům k lidské bytosti a vyslovuje se představa, že pro léčení závažných chorob jsou k dispozici jiné léčebné prostředky.

V České republice dosud nebyly přijaty zákonné normy, které by bioetické problémy spojené s klonováním lidských embryí řešily. Podstatná je skutečnost, že Česká republika přistoupila k Bioetické konvenci Rady Evropy, přesněji řečeno ke Konvenci o ochraně lidských práv a důstojnosti člověka s ohledem na aplikaci biologie a medicíny. Bioetická konvence a její dodatky o klonování sice výslovně zakazují jakýkoliv zákrok, který vede k vytvoření lidské bytosti geneticky identické s jinou lidskou bytostí, žijící či mrtvou, ale problematice embryonálních kmenových buněk se výslovně nevěnuje. Bude proto nutné, aby tato citlivá problematika byla ošetřena zákonem. Příprave takové zákonné normy se věnují jak Etická komise Ministerstva zdravotnictví, tak Bioetická komise při Radě vlády pro výzkum a vývoj. Už proto, že některé týmy českých vědců si v minulosti získaly vynikající pověst ve výzkumu klonování zvířat. Jsou připraveny začít s výzkumem lidských kmenových bu-

něk. Mnoho vědců v zahraničí a také u nás si myslí, že klonování lidského embrya by mohlo přinést zvrát v léčení dosud smrtelných chorob. Zda to je pravda, prokáže až výzkum.

Na druhé straně je nutno přiznat, že v problematice klonování lidských embryí existují jistá úskalí a to nejen etického rázu. Připomeňme si např. nadšené, které doprovázelo xenotransplantace. Dnes je tento program více méně zastaven, protože existují obavy, že by transplantace zvířecích orgánů, zejména prasečích - která jsou po imunitní stránce nejvíce kompatibilní - do lidského těla mohly znamenat nebezpečí rozšíření smrtelných virů pro lidský organismus. Obava je docela logická. V pozadí je AIDS, nemoc, která vznikla s největší pravděpodobností jako modifikace opičího viru. Jsme už dnes pod tíhou zkušeností opatrnější. Klonování lidského embrya vnímáme jako možnost vytvořit v budoucnosti tkáňovou kulturu a mnohem později snad i lidský orgán, ideální pro transplantaci. Ale je třeba si uvědomit, že po nahrazení jádra embryonální buňky somatickým jádrem z těla člověka, kterého chceme léčit, zůstane v buňce původní DNA ve formě tzv. mitochondriální DNA. Ta se vyskytuje uvnitř vajíčka v cytoplazmě. To znamená, že ani při tomto postupu nelze stoprocentně vyloučit určitou kontaminaci DNA z původní embryonální buňky. Je třeba také poukázat na to, že u řady klonovaných zvířat se objevily obrovské růstové problémy. Někteří jedinci jsou příliš velcí, jiní umírají v určité fázi po klonování a také se mohou objevit různé teratologické problémy. Existuje zde tedy řada úskalí, která vedou k opatrnosti při přijímání definitivního rozhodnutí.

Klonování lidských embryí se rozhodně stane dlouhodobou výzkumnou záležitostí. V první etapě, možná v průběhu deseti let, by díky této metodě bylo možné získat potřebné tkáňové kultury. Vypěstování lidských orgánů in vitro můžeme očekávat až v horizontu

desítek let. A nikdo nemůže dnes vyloučit, že nakonec bude tento postup zakázán jakožto příliš riskantní, přinášející svou aplikaci více negativ než pozitiv. Nebo se možná zjistí, že stejně užitečné mohou být kmenové buňky z těla dospělého člověka a že není třeba sahát na buňky lidského embrya. Výzkum v tomto směru musí být však stále prováděn soustavným a hlubokým zájmem o etické aspekty této problematiky.

Oběžník Hnutí Pro život 04/00

NAPSALI JSTE NÁM

S napětím jsme očekávali reakce čtenářů na ZOD 67, protože obsahoval témata na které mají křesťané různé, až protichůdné pohledy. Během ledna a února 2001 jsme vyřídili přes 400 dopisů, z toho téměř 300 dopisů čtenářů a posluchačů. Na téma Křesťan a psychologie nám přišly kromě dvou zdvořilých kritik (jednou z nich je dopis Petra Plaňanského, viz "Kde je ten skutečný problém") také tři velmi negativní dopisy, které částečně níže otiskujeme. Mimo jiné nám bylo také vytčeno, že i dopisy čtenářů jsou špatným příkladem pro ostatní a že nemáme dostatek pasťoračních zkušeností. Nemyslíme si to. Ročně dostáváme přes dva tisíce dopisů a odpovídáme na stovky nejrůznějších problémů.

Reakce čtenářů, kladné i záporné, jsou pro nás hnací silou, která určuje směr a témata, o něž mají čtenáři zájem. Vaše dopisy a reakce nás ujišťují, že píšeme pro ty křesťany, kteří se nebojí spoléhat na Ducha svatého, samostatně přemýšlet a vyjadřovat svoje názory. Děkujeme Pánu, za všechny milé, povzbudivé dopisy a finanční příspěvky, které nám došly. Děkujeme i za kritické dopisy.

K naší radosti můžeme říci, že celá řada čtenářů pochopila, o co jde, nejen v učení o Boží svrchovanosti, ale i v psychologii a v teologii.

✉ Milí Steigerovi a spolupracovníci Zápasu o duši,

chceme Vám poděkovat za články o Božím vyvolení, které provokují tolik křesťanů. Chtěli bychom Vás podpořit a povzbudit ve Vaší práci, protože si myslíme, že je velice potřebná. V našem křesťanském životě jsme se setkali s oběma proudy. Po strastiplné cestě nám Bůh sám musel ukázat, že On je ten svrchovaný, který činí chtění i konání, který je tvořitel i dokonavatel díla.

Proto děkujeme Pánu, že jste tím "hlasem, který burcuje". I my dosvědčujeme, že jsme vděční za každého člověka, který nám přinášel před oči pravdu, do které nás Bůh nakonec uvedl.

Přejeme Vám, abyste směle pokračovali v díle, do kterého Vás Pán uvedl.

S vděčností,

Dopis 023, manželé T.

✉ Vážený a milý bratře Pavle, velmi mě zaujal Váš článek Křesťanský romantismus, k němuž mám několik poznámek.

Především zcela souhlasím s Vaší kritikou tohoto romantizmu, který pronikl do církve a projevuje se v nepochopení Boží svrchovanosti, v evangeliu zaměřeném na člověka. Ovlivňuje negativně i modlitební život v tom smyslu, že aniž by byla v konkrétní věci hledána nebo známa Boží vůle, je vyprošováno konkrétní lidské řešení.

Celá služba apoštola Jana je zaměřena na nápravu církve. Ale i dnes máme většinou daleko do praxe Skutky 5, 12 a 13 nebo Zjevení 3, 7-13. Ve Zjevení 2 a 3 jsou napomináni nevěřící věřící, nikoliv nevěřící pohané. Nevěřící věřící jsou ti, kteří něčemu z Božího Slova věří, něčemu nevěří, resp. něco z Božího Slova praktikují, něco nepraktikují. Vskutku mnozí antikristové vyšli na svět. Je nás vskutku mnoho, ale Bůh se vždy oslaví, jak správně píšete. Mám za to, že se shodneme, že po znovuzrození ducha následuje zápas o duši, i když služba pohanovi ke znovuzrození je také zápas o duši. Přeji

Vám upřímně, milý bratře, v obou složkách této služby stálou Pánovu přítomnost a vedení.

Máme-li uši k slyšení, určitě pro nás platí některé z Pánových napomenutí. Zj. 3,20 navazuje bezprostředně na Zj. 3,19, Když Pán stojí u dveří a tluče, ale my nemáme uši k slyšení, abychom se rozhorlili k pokání, následuje v lepším případě trestání a švihání, v horším případě Pán od nás odchází, což my ovšem nezpozorujeme a dále pokračujeme ve svém náboženství. Existuje jedna výborná kniha Witnessse Lee "Christ versus Religion", kterou Vám rád půjčím (stojím u dveří a tluču).

V Kristově Lásce Váš
Petr Martykán

✉ Milí Steigerovi,
vaše články o kalvinismu, arminianismu, Božím předurčení a vyvolení, Boží svrchovanosti a všechny další v časopisu ZOD jsou výborné. Kdybychom je směli přirovnat - je to kvalitní kovářská práce - žár ohně, kovadlina, kladivo a přesná ruka Mistra. Jste Pánovy nástroje.

Prosba: zasílejte časopis našemu příteli ...

S úctou a díky,
J.M., Č. Budějovice

✉ Bratře v Kristu Ježíši,
skrže něj Tě mile pozdravuji!
Jsme vděční našemu Pánu Ježíši Kristu, že jsme obdrželi skrže Něj život věčný, pečeti Duchem svatým a povoláním svatým s Ním, a žehnajícímu od Otce našeho. Jsme vděční za časopis Zápas o duši, že jsme od Pána uváděni do světla a života s Ním. Myslíme často na obsah v tomto časopise, což nás obohacuje na vnitřním člověku - Jeho Slovo, též jak máme obcovat na tomto světě uprostřed tmy a svítit jako světla těm okolo nás. On obohacuje Ducha našeho.

Prosíme o dvě složenky.
Jan Ř.

✉ Milý bratře a sestro,
dostává se mně občas do rukou váš časopis Zápas o duši. Mohu říct, že mě velmi zajímá a rád jej čtu. Prosil bych o jeho zasilání. Pošlete prosím složenku na zaplacení časopisu.

S pozdravem
Jan Z. -

✉ Milí Steigerovi,
děkuji Vám jménem mnoha dalších lidí věřících i nevěřících za Váš časopis. Je užitečný všem k poučení, dává rady ve věcech Božích, povzbuzuje bloudící a hledající a tím oslavuje našeho milého Pána Ježíše Krista. Pán ať žehná Vaši práci a uvádí v život seminářka zasetá do srdcí lidí, kteří čtou v dnešní televizní době, srdcí, která se zamýšlejí o smyslu života před konzumováním vyumělkovaných seriálů a kteří hledají celým srdcem. Ať Vám Pán bohatě odmění vše, co do této práce pro Něho vkládáte. Pán Vám žehnej.

Dopis č. 414, Anna J., Břeclav

✉ Milí,

... Musím povedať, že ma tieto články veľmi potešili. Ku psychológii ako takej som nikdy nemala veľkú dôveru, akosi som cítila, že to nie je správna "veda". Dnešné články mi to len potvrdili. Biblia naozaj môže dať odpoveď na každú otázku dneška. Len treba hľadať a správne čítať. Ale aj na to je v tomto čísle návod. Super! ... Je škoda, že nektorí prestali odoberať ZOD, možno by si uvedomili, že naše chvály nepatria žiadnemu človeku, lebo tým, že je to "len človek", často sa môže vo svojich názoroch dostať na zlý chodník.

Takže díky za tieto články.
e-mail, D.K., Bratislava

✉ Vážená redakce ZOD-u,
velmi se mi líbí Váš postoj k psychologii v křesťanství. Děkuji za taková témata a prosím o další. Posílám srdečné pozdravy.

Dopis č. 344, M. K., Bystrice nad Olšou

✉ Milí přátelé v HCJB!

... Ještě se chci zmínit o časopise "Zápas o duši". Jsou to výborné postřehy, které tam čtu a v každém čísle, které dostanu, najdu několik článků, které mě velmi osloví. Jen tak dál. Pokračujte ve své záslužné práci! Právě v "Zápasu" je očividné, jak úsporně a bez okras a obrázků se dá psát o podstatných věcech a o skutečné víře. Přeji hodně sil do dalších let!

Čtenář a posluchač z Jižních Čech.

Dopis 473

KDE JE TEN SKUTEČNÝ PROBLÉM?

Když jsem si otevřel poslední Zápas o duši (č. 67) nevěřil jsem vlastním očím. První nepříjemné překvapení na mě čekalo v příspěvku Stevena Coleho a druhé vzápětí následovalo díky Heleně Pilátové.

Možná si čtenář položí otázku, co mě tolik zaskočilo. Přiznávám, že není jednoduché na ni odpovědět. Mám-li být upřímný, pak článek Pokání kazatele na mě působí jako smutná ukáзка toho, jak málo křesťané používají rozum. Zarazilo mě, že bratr Cole prožívá pokání z křesťanské psychologie (aby vzápětí poněkud nevybíravým způsobem napadl práci lidí, kteří se pokouší pomoci v případech, ve kterých církev mnohdy restuhodně selhala), místo toho, aby činil pokání ze skutečnosti, že po několika letech kázání zůstávají lidé z jeho sboru kázaným slovem nedotčeni. Na vině tu patrně nebude křesťanská psychologie, předpokládám... Takto pojatý článek je pouze nahrávkou všem pastorem, kteří se v životě neomluvili vlastním dětem, když selhali ve své výchově, neomluvili se těm, kterým svou neobratnou pastorační péčí ublížili, či si nedokázali přiznat chyby ve své službě.

(ZOD) *Kazatel Cole má živý a aktivní sbor asi 400 lidí. Každou neděli večer přichází navíc více než 300 vysokoškolských studentů, kteří přijímají požehná-*

ni z hutného biblického vyučování. Žádný pastor nemůže činit pokání z toho, že lidé, kterým slouží, zůstali nedotčeni. To by se potom dobrý kazatel měl čím chlubit. Boží slovo se nikdy s prázdnou nevrátí a vždy vykoná, k čemu je Bůh poslal. Již jsme Stevea informovali, jakou reakci jeho zkušenost u některých českých křesťanů vyvolala. Napsal, že mnozí, kteří mu v USA před mnoha roky spílali, jsou dnes jeho osobními přáteli a radí se s ním.

Souhlasím s tím, že nejvyšší autoritou pro člověka je Bible. Na druhou stranu se nebráním čtení literatury odborné či populární. Dokonce ani té, která mi může pomoci lépe porozumět sobě samému, druhým lidem i tomu, co se v nás odehrává (o věcech okolo nás ani nemluvě). Je jasné, že ne se vším, co přečtu, mohu souhlasit. Odmítat však křesťanskou psychologickou literaturu a priori, jak to činí bratr Cole, je podle mého mínění stejně pošetilé, jako se pokoušet sestavit kuchyňského robota podle knihy Přísluví. Pokud jde o robota, neobejdu se samozřejmě bez návodu. V lidském životě jsou zase určité skutečnosti (at' už vnějšího či vnitřního charakteru), na něž v Bibli odpovědi nenajdu. Například na otázku: Proč se země otáčí? nebo Proč dochází k zatmění měsíce? či Proč se člověk obvykle zabije, když skočí z vysokoletičiho letadla bez padáku? a nebo zcela prozaické: Proč mám hlad? také Proč mám někdy depresi, přestože si nejsem vědom žádného hříchu? či dokonce velmi aktuální: **Proč se v naší zemi neobracciojí lidé ke Kristu?** Tedy přesněji: na tyto otázky samozřejmě mohu odpovědět univerzální odpovědí (kterou ve svých třech letech vymyslela moje dcera na základě příběhů, které jsme jí z Bible četli): Protože to tak Pán Bůh chce. Toto je do jisté míry odpověď pravdivá. Ale jenom z určitého úhlu pohledu. O tom ale nechci dále hovořit, protože to považuji za hloupou ztrátu času. A navíc: s hotovým názorem,

který diskusi nepřipouští (což je případ bratra Coleho) prostě nelze diskutovat.

(ZOD) *Odpověď dcerky je skutečně pravdivá jen z určitého úhlu pohledu. Nicméně z jejího úhlu pohledu je pravdivá naprosto, ne jen do určité míry.*

Právě tato ilustrace víry dítěte a otce by mohla být úžasným příkladem praktického pochopení Božího vedení. Bůh dává dětem dětské odpovědi. Nejdříve si musíme umět odpovědět na otázky:

Proč se země otáčí? nebo Proč dochází k zatmění měsíce? či Proč se člověk obvykle zabije, když skočí z vysoko letícího letadla bez padáku? a nebo zcela prozaické: Proč mám hlad? také Proč mám někdy depresi, přestože si nejsem vědom žádného hříchu?,

A potom také budeme znát odpověď na otázku:

Proč se v naší zemi neobracejí lidé ke Kristu?

Na každou z těchto otázek základní odpověď máme - protože to tak Bůh chce - ale z určitého úhlu pohledu je to odpověď příliš jednoduchá - pro někoho až "Boha obviňující". Proto hledáme odpovědi podrobnější, které zahrnují pokud možno všechny souvislosti a zúčastněné. Tyto hlubší odpovědi však musí vždy stát na těch základních. Bůh nám na takové otázky odpovídá podle toho, jakou míru víry komu udělil. Často se však stává, že nám naše "hlubší" odpovědi zastíňují tu základní a jednoduchou - protože to tak Bůh chce.

*Zde je kámen úrazu! A tak nám hrozí, že místo biblické pastorační práce, která byla zanedbána, budeme řešit lidské potřeby pomocí tzv. křesťanské psychologie, jejíž **světské prvky** jsou velmi často v rozporu s Písmem! Bibli budeme používat opatrně, abychom se nestali terčem posměchu profesionálů.*

V pár větách zmíním i článek H. Pilátové. Možná, že v něčem pravdu může mít, ale forma, jakou to podává (nepřehlédnutelné zkratky p.j.k. a P.J.K., aby se jako zdůraznilo, kdo je podle autorky mimo) ve mně sympatie

opravdu nevyvolávají. Je mi spíše trapně. Mimochodem, řekla by ta samá slova dotyčnému v rozhovoru do očí? Papír zkrátka unese všechno...

(ZOD) *Ano, Helena Pilátová napsala podobný dopis panu Křivohlavému, který jí odpověděl ve smyslu: nesudte, abyste nebyli sami souzeni. Opakuje-me, že nám nešlo o osobu pana Křivohlavého, ale o ilustraci toho, jak se rady psychologů často rozcházejí s Biblií. Příspěvek jsme dostali před čtyřmi roky (kniha vyšla v r. 1994) a pozdrželi jsme jej na radu mnoha bratrů. Zkratky nebyly míněny jako skrytá urážka, byly použity čistě technicky.*

Pokud jde o Jara Křivohlavého, dám k dobru naprosto odlišnou zkušenost. Do redakce nám volala jedna paní. Léta trpěla těžkými depresemi a několi-krát se bezúspěšně pokusila o sebevraždu. Při svém posledním pokusu, kdy šla na Nuselský most, aby skočila, procházela kolem knihkupectví. Zde byla za výlohou vystavena kniha Mít pro co žít, právě od pana Křivohlavého. Ta paní si ji koupila s tím, že se skokem ještě počká, než si knihu přečte. Do telefonu pak plakala vděčností. Že jsme knihu vydali a jí zachránili život. Kniha ji přesvědčila o tom, že život smysl má a že může hledat mnohem víc, než dosud tušila. Mám dobrou naději, že to byla záchrana nejenom pro život časný...

(ZOD) *Způsoby, jakými Bůh vstupuje do života člověka, jsou různé. Netroufli bychom si tvrdit, že onu paní zachránila kniha ani to, že byla vydána, ale Boží milost, která ji vedla tak, aby knihu uviděla a aby ji kniha zaujala. ZOD také nikdy nikoho nezachránil ani nespasil, přestože vděčných dopisů dostáváme tucty. Bůh učinil tu knihu prostředkem, kterým ji zachránil pro život pozemský a - doufejme - i věčný. Jak se tato žena cítí dnes? Věnuje jí někdo pastorační péči? Kdo jí osobně pomáhá nést životní břemeno? To jsou ty nejdůležitější otázky.*

40 ZÁPAS O DUŠI

To však, co chci nyní zdůraznit, spočívá v něčem úplně odlišném. Jedním ze základních problémů nás křesťanů dnešní doby je, že mnohdy jednáme schematicky bez citlivosti na aktuální skutečnosti. Je přitom lhostejné, zda používáme šablonky křesťanské psychologie nebo přehnaných důrazů nějaké doktríny (sem si každý doplní laskavě tu svou podle příslušné denominace). A ještě větší problém je, že je náš křesťanský život nepřesvědčivý. To je skutečnost, kterou si tak neradi přiznáváme, a proto si najdeme zástupné problémy.

(ZOD) V tomto se naprosto shodujeme.

Na ty se pak zaměříme. Jistě je to také řešení. I když určitě ne to nejideálnější. A takové mi, žel, připadají nejenom výše zmíněné dva články, nýbrž i mnohé další v Zápasu o duši (ale nejenom tam, abych byl spravedlivý). Zabývejme se raději tím skutečně podstatným: tj. přinášením dobré zprávy. A máme-li za to, že v určitých názorech hrozí přehnaný (ba heretický) důraz, diskutujeme o tom.

(ZOD) Boží slávu a Jeho svrchovanost nikdy nikdo nemůže přehnat, vždy ji všichni bez výjimky jenom nedoceňujeme. Z reakcí čtenářů na ZOD 67 bylo asi 5 negativních a mnoho pozitivních. Z mnoha stovek dopisů, které ročně obdržíme je jenom kolem 5% kritických, kterým věnujeme největší pozornost. Naprosto souhlasíme, že dobrá zpráva je nejdůležitější. ZOD je ale především čtení pro křesťany, a ti musí být živeni další hutnější stravou (Žd 5:12,14).

Ale nepředkládejme to jako Bohem zjevenou nebo danou věc, zvláště tehdy, jde-li o naše osobní názory, které - jak víme - jsou limitovány naším poznáním. Nikdo z nás, opakují NIKDO Z NÁS nemá patent na rozum ani není "starším bratrem Boha". Proto raději nakládejme se slovy, alespoň pokud jde o druhé lidi, opatrněji.

Petr Plaňanský, Návrat domů

P. S. I

Je nutné poznamenat, že ve výše zmíněném článku br. Cole používá termínu křesťanská psychologie - tam může být skutečně problém, protože tu může být, jistý synkretický náběh a pokus o slučování neslučitelného. Pokud však jde o napadeného H. Clouda, tak ten pracuje v rámci biblického psychologického poradenství (stejně jako L. Crabb, N. Wright a další). V biblickém křesťanském poradenství je vždycyky výchozím a závěrečným bodem stav člověka před Bohem a tomu je podřízen postup při pomoci danému člověku.

P. S. II

Ještě dodatek pro Pavla a Kláru, které mám rád, a proto si troufnu říci, že tentokrát prostě přestřelili. Zápas o duši č. 67 je vskutku medvědí službou pro práci všech křesťanských nakladatelů.

Budu-li mluvit za to své: práce Návratu domů, jak jistě víte, spočívá mimo jiné (a poslední dobou skoro hlavně) i v osvětové činnosti. Řadu let tvrdě pracujeme na tom, abychom kazatele, pastory i řadové křesťany přesvědčili, aby místo večerního vysedávání před televizí vzali do ruky solidní křesťanskou knihu. Budou-li číst knížky Henryho Clouda, budu rád, protože vím, že tento autor má svůj zdroj života i práce v Písmu.

V tomto případě budu rozhodně klidněji spát, než když nespokojené křesťanské ženy budou své nevyčtené frustrace řešit pomocí sjiždění všech dílů naprosto stupidního seriálu Esmeralda (údajmo též od křesťanských autorů).

(ZOD) Ani v nejmenším by nás nenapadlo znevažovat práci křesťanských vydavatelů - sami je podporujeme, o nových knihách "Návratu domů" informujeme ve zvláštním oddílu na našich webových stránkách, citujeme z nich, aby si je čtenáři ZODu mohli zakoupit ... rádi poskytneme z našich zdrojů nepřeborné perly, které jsou vhodné pro

křesťanský růst jednotlivců a obohacení sborů. Petře, jsme s vámi, ale nás i vás zavazuje odpovědnost, abychom přinášeli všem čtenářům nejen to dobré, ale snažili se o to nejlepší. Proto má časopis Zápas o duši mezidenominační charakter a je zřejmé, že v některých otázkách se budeme rozcházet. To ale není vůbec žádná katastrofa. Čtenáři mají Ducha svatého a On jim dá vědět, co smějí číst nebo slyšet.

Na závěr se přece jenom vrátím k nešťastnému článku bratra Coleho: On nevyléval vaničku i s dítětem. On pouze převracel prázdnou plechovou vaničku, která zbytečně rachotila...

(ZOD) Přáli bychom si, abychom u nás v České republice měli alespoň jeden tak biblicky fundovaný sbor jaký vede pastor Cole. Náš webmaster, student pražské VŠE, byl ve Flagstaffu ve sboru bratra Colea s námi. Zažil tu neopakovatelnou atmosféru 300 vysokoškoláků na vlastní kůži. Pastor Cole se prostě rozhodl, zda bude stát na straně Písma připomínaném Kalvinem, nebo na straně mnoha desítek knih, které ročně v USA vycházejí. Myslím, že kdybys byl s námi i ty a poznal Colea osobně, rozuměl bys jeho článku jinak.

Chápu, že článek byl napsán v určitém kontextu, a v určitých souvislostech má možná i své opodstatnění (i když na můj vkus je jeho argumentace vskutku demagogická). Zásadní chybou je, že nebyl samostatně uveden žádným doprovodným slovem a ani nebylo zmíněno, že jde o příspěvek do diskuse. Je však možné, že redakce tento názor bere za svůj - potom se ovšem, je mi skutečně líto, z jakékoli další diskuse na dané téma sama vyloučila.

(ZOD) Článek "Pokání kazatele" předcházelo 7 sloupců - víc než 3 stránky textu, který sloužil jako úvod tématiky. Čtenáře jsme jen žádali, aby nám nepsali rozhořčené dopisy, že jsme pro ilustraci použili, pro tentokrát českou knihu pana Křivohlavého.

(ZOD) Závěrem. Zápas o duši patří čtenářům - kdyby je neoslovoval, přestal by existovat již dávno. Bez čtenářských dobrovolných příspěvků končí. Není dotován žádnou denominací nebo organizací a zůstává dál jedním z nezávislých křesťanských časopisů u nás, i když existují snahy jej zdiskreditovat, případně kontrolovat. Děkujeme Pánu, že ZOD nepatří nám, ale vám čtenářům. Nikomu jej nevnucujeme a s lítostí v srdci vyhovíme každému, kdo jej odhlásí, nebo další denominaci, která si nepřeje, aby ZOD mátl jejich lidi.

PSYCHODRAMA

Milí čtenáři, v minulém čísle jsme upřímně vyjádřili naše obavy před nepochopením "křesťanské" psychologie. V příštím čísle možná najdete pokus o přesnější vymezení tohoto pojmu. Než se totiž pustíme do diskuze, musíme si ujasnit, o čem mluvíme. Pokud potom zjistíme, že spolu nesouhlasíme, můžeme si navzájem vysvětlovat, proč ty které názory zastáváme, a pokud se ani potom neshodneme, musíme se s tím smířit a názory toho druhého respektovat.

Dnes předkládáme několik reakcí těch, kteří s námi nesouhlasí, ale jejich nesouhlas nenabízí lepší řešení problému, který před námi jako před církví leží. To nám v pokoře a pokání předložil kazatel Cole. Jen z obav a nedostatku zkušeností může někdo považovat článek "Pokání" za kontraproduktivní službu.

Pro doplnění dodáváme, že jsme žili s "křesťanskou" psychologií dvacet let v USA. I my jsme byli určitou dobu okouzleni "křesťanskou" psychologií, ale dnes víme, že "křesťanská" psychologie sice některé sbory naplnila, ale jednotlivce nevyhlédla; spíš naopak. Lékem křesťanovy duše je veškeré Písmo a bratrská láska, která není vyjádřena jen prázdnými slovy, ale i činy, vzájemnou úctou a tolerancí.

42 ZÁPAS O DUŠI

- ♦ Veškeré Písmo je vdechnuté Bohem a je užitečné k vyučování, k usvědčování, k napravování, k výchově ve spravedlnosti, aby byl Boží člověk dokonalý a vybavený ke každému dobrému dílu.

(2 Timoteovi 3:16-17)

Tento verš hovoří o duchovní nebo duševní dokonalosti a vybavenosti. Nehovoří o tělesné "dokonalosti" - k té potřebujeme kromě Boha také i lékaře. Růst ke svatosti a dokonalosti duše nepotřebuje psychologa, ale pastýře, jenž pase ovečky Slovem tak, jak to třikrát požadoval Pán Ježíš po Petrovi. Naše láska k Bohu se projevuje naší výukou evangelia bližním. Znovu, máme na mysli duši, ne organické choroby.

Nyní tři slíbené negativní reakce:

✉ Vážený bratře Steigere, mé jméno je P. Š. (student teologie) a možná, že si na mne pamatujete, pořádal jsem ten diskusní večer s prof. Hellerem. Chtěl bych se Vás na rovinu zeptat, jestli se sám stavíte za ty články v posledním ZODU, které byly věnované démonizaci psychologie. Zcela upřímně Vám říkám, že jsem opravdu nevěděl, zda se po přečtení smát či brečet. Protože něco tak hloupého a naivního jsem už opravdu dlouho neviděl. A asi bych to úplně přešel bez odezvy, ale vím, že Vás časopis čte a ovlivňuje spoustu lidí a proto Vám píšu

... Víím, že patříte ke křesťanskému proudu, který bývá nazýván fundamentalismus (zde to míním jako čistě typologické označení, není v tom nic negativního) a který je, dle mého názoru v lecčems diskutabilní, ale prosím, "proti gustu žádný dšputát". Ale ty výpady proti psychologii... to už bylo opravdu něco velmi hloupého.

Jeden kazatel nás napomenul následovně:

✉ ... Cítím, že by nebylo dobré, kdybych mlčel o tom, co se mi nezdá dobré. Musím říci, že po letmém přečtení několika článků v Zápase o duši 67,

jsem zažil zvláštní úzkost, kterou jsem nezakusil ani při čtení nejextrémnějších křesťanských autorů, a proto jsem nemohl dále ve čtení pokračovat. Váš časopis totiž nepřináší tzv. "čisté Boží slovo", jak tento termín ve vašich článcích často používáte, ale jakousi směs biblických citací a názorů se snahou obhajovat jakési těžko definovatelné učení, snad pseudoreformované, ale ve skutečnosti spíše jeho inovace bez inspirace Duchem. ... Vaše, doufám, že upřímná snaha o přijímání autority Písma svatého a tedy vyznavačského života křesťana, se stává kontraproduktivní, a naopak svým "veršičkováním" a lacinými polemikami s jinými evangelikálními autory matete lidi. ...

✉ Druhý kazatel napsal:

Psychologie a psychiatrie jsou už po léta součástí konvenční medicíny. O tom, že existují určité objektivní zákonitosti určující lidské chování nikdo nepochyboval celé věky. Vědecká éra, která zasáhla naši civilizaci, dala těmto rozptýleným poznatkům pouze systematický ráz, podobně jako byly utříděny poznatky v jiných oborech lidské činnosti. Je pravdou, že psychologie se dotýká určité pomezí oblastí, kde se někdy jen obtížně rozlišuje duševní a duchovní. Z toho pak jistě povstávají různé zmatky.

Zastavme se na okamžik u vědecké éry, která zasáhla nejen naši civilizaci, ale i naše sbory. Klasickým příkladem je propojení teologie a učení evoluce. Ta také dala rozptýleným domněnkám systematický ráz a z mnohých pasáží knihy Genesis se stal hymnus. Kam takové myšlení vede, popisuje Ken Ham - viz článek "Kdo je Ježíš", str. 7. Psychologie dokončí, co evoluce sama o sobě ještě nedokázala. Teistická evoluce naučila křesťany nedůvěřovat Božímu písmu, aby dávali přednost vědeckému poznání. Křesťanská teistická psychologie naučí křesťany nedůvěřovat Bohu, a důvěřovat lidem, kteří jim

skutečně "rozumí". Příkladně to vyjádřil jeden z duchovních vůdců dnešní doby, guru Sri Chimnoy, dobrý znalec psychologie:

Žádná cesta pro tebe nemůže být příliš obtížná, vlastniš dar od boha: víru v sebe sama.

Víra v sebe sama (ať pomocí křesťanské psychologie nebo učení nového věku) je soustředění se na sebe, před nímž nás Boží slovo varuje:

♦ *Soustředění na sebe je Bohu nepřátelské, neboť se nechce ani nemůže podřídit Božímu zákonu.*
(Římanům 8:7)

Abychom si ujasnili terminologii, protože když dva říkají totéž, nemusí myslet totéž. Vzala jsem si na pomoc Microsoft Bookshelf (soubor, který obsahuje slovníky, tesaury, citáty, encyklopedie, atlas, chronologie, almanach a internetový slovník. Při vyhledávání termínu "křesťanská" a "psychologie" jsem našla definice co jsou to "křesťanská.(é):

církve, denominace, éra, hudba, chování, charita, láska, obecnství, praktiky, reformace, rituály, socialismus, svět, atd. O křesťanské psychologii není v této obsáhlé knihovně ani jedna zmínka. Nejbližší odkaz je na astrologickou psychologii (nabízející úvod do metafyziky, astrologie a karmických studií). Tímto směrem se ubírá velmi populární učení nového věku, které často využívá křesťanskou terminologii a proniká do tradičních církví. Zde prosíme čtenáře studenty a profesory, kteří psychologii studují nebo vyučují, aby nás poučili z kterých učebnic "křesťanské" psychologie čerpají.

Náš skeptický pohled i na křesťanskou psychologii ani slovem nepopírá skutečnost, že organicky nemocní lidé potřebují profesionální pomoc lékařů. Každý z nás by měl vědět, kdy máme nemocného člověka předat do péče profesionálů. Proto existují krizová centra, psychiatrické léčebny a instituce, které tuto funkci plní. Nikdy bychom si nedovolili tvrdit, že pokud je někdo psychicky nemocný (organicky), pokud má

vysoký krevní tlak nebo trpí cukrovkou a pro svůj život potřebuje léky, že k uzdravení stačí modlitby a větší zbožnost. Ani na okamžik nebudeme předstírat, že křesťanská psychologie je zázračný lék pro nemocnou duši jakým bylo objevení penicilínu. Ani na okamžik nebudeme předstírat, že psychologie může uzdravit naše sbory. Kdyby to byla pravda, byly by takové sbory zářným příkladem všude tam, kde jsou křesťanští psychologové aktivně činní. Ale křesťané se dál rozvádějí, statisticky jsou jen o 2 % za světem. Mají nefunkční rodiny, neposlušné děti, špatné vztahy v zaměstnání, neplní své občanské ani křesťanské povinnosti, jsou alkoholiky..., přestože v posledních 30 letech mají, obzvláště na Západě, k dispozici stovky snad tisíce titulů a navštěvují ve velkém počtu křesťanské psychology. Většina i po přečtení a poradě jde stejně tam, kam je táhne jejich srdce.

Nejprve si ujasněme některé základní definice psychologie:

- ✓ *Jde o soustavné studium chování a myslí člověka a zvířat; je to věda, která se zabývá tajemstvím vědomí, podvědomí, mentálními procesy a chováním; studuje různé modely duševních dějů, zaměřené na interakce nervových a dalších buněk v mozku; vztahy života a myslí pro funkci těla.*
- ✓ *Člení se na řadu oborů; zkoumá nitro člověka a charakteristiky emocí, chování a motivace jednotlivců, skupin nebo různé aktivity, např. psychologie davu, války, atd.*
- ✓ *Téměř všechny obory spojuje víra v hodnotu pokusů a pozorování, které je možno zevšeobecňovat jako vzorce chování; je to nenápadná a taktická akce nebo argument používaný k manipulaci a ovlivňování druhých.*
- ✓ *Psychologie je filosofie, druh metafyziky, která studuje vztah duše a myslí.*
(Definice pocházejí z různých zdrojů.)

44 ZÁPAS O DUŠI

Psychologie ve své podstatě a definici nemůže ani být objektivní vědou, neboť ji tvoří proměnlivé psychologické doktríny a teorie. Aktivita a motivace jednotlivců a různých skupin lidí je dále podmíněna mnoha proměnlivými faktory - jako je kulturní, etnické a náboženské prostředí. Co je normální pro jednu kulturu, je nepřijatelné pro druhou. Nepochopení a vzájemná zatvrzelost je příčinou hrubého násilí, náboženských válek a etnických čistek. Nezapomínejme, že to byla právě psychologie a jí příbuzná psychiatrie, která byla, je a bude nástrojem umlčování nepohodlných osobností v zemích s totalitním režimem.

Je mnoho profesí, kde je psychologie součástí kvalifikace pro výkon povolání. Patří k nim podnikoví manažeři, personalisté, vychovatelé, učitelé, lékaři (psychologové i psychiatři), zdravotníci, sociální pracovníci, právníci, veřejní činitelé, politici, novináři, spisovatelé, filosofové, policisté, kriminalisté, vojáci, sportovci, umělci, a vědci. Pokud jsou věřícími křesťany - do volby povolání nemá nikdo z nás právo zasahovat - mají ten nejlepší předpoklad k tomu, aby jejich životní volba nebyla pouhé povolání, ale poslání.

Trochu jiná je snaha propojovat psychologii s teologií v církevní poradenské praxi. Pro ilustraci uvedu několik příkladů, jak poradenství a psychologie může ohrozit samotnou existenci církve a bezúhonnost kazatelů.

Netvrdím, že se ten, kdo si přečte knížku populárního křesťanského nebo světského psychologa, dopouští hříchu, ale zdroj pochopení sebe sama a světa kolem nás bychom měli hledat především v Božím slově. Nehledejme odpověď tam, kde není. Uvedu několik příkladů.

Nejčastější příčina pádu amerických kazatelů je poradenství týkající se manželských vztahů. Pastor se stává důvěrníkem především žen. Zraněná žena najde konečně "ideálního muže", který pozorně naslouchá a rozumí jí. Jeho

"pochopení" a vzájemné sblížení může vést oba zúčastněné k závislosti, hříchu nebo jednostrannému vydírání. Žena, která nedosáhne svého, může obvinít kazatele ze sexuálního "harašení", znásilnění a pod. Slabost mužského pohlaví k ženě byla nejen příčinou pádu Adama, ale nejednoho pádu nejpůvodnějších amerických kazatelů. Být manželským poradcem ve sboru je nejnebezpečnější povolání. Poradenství v církvi vyhledávají především ženy, které nezvládají manželství a výchovu dětí. Není snad v Bibli psáno, že starší ženy mají vyučovat mladší - o manželství a výchově dětí? Dnešní kazatelská služba je tak náročná, že kazatel setrvá na svém místě v průměru 18 měsíců (statistický údaj největší americké denominace Jižních baptistů).

Dalším vážným problémem je poradenství na půdě církevního sboru, které může vést k soudním žalobám. Svět nemá příliš pochopení pro církevní pastorační poradenství a zpověď. Ve chvíli kdy např. spáchá člověk v péči kazatele nebo křesťanskou psychologií připraveného pracovníka sebevraždu nebo trestný čin, může odpovědnost padnout na hlavu poradce, církve nebo kazatele.

Uvedla jsem jen několik málo příkladů z osobní zkušenosti. Proto mnohé sbory od profesionálního poradenství upustily a někteří kazatelé před psychologizací církve varují. Proto jsou tak populární domácí skupinky, kde jde o kolektivní řešení problémů jednotlivců. V jádru "křesťanské" psychologie není spása člověka; jde jen o vylepšování člověka, aby se mohl lépe přizpůsobit životu, ale to nikoho nepřivede do nebeského království ani o krok blíže.

Naše ateistická společnost má dostatek psychologie, ale zoufalý nedostatek aplikovaného Božího slova. Vše, co chceme říci, je, že psychologie a Boží slovo zastávají dva protichůdné pohledy na svět. V konci konců, světské prvky psychologie prostoupí křesťanskou psychologií, nikdy ne naopak!

Pro ilustraci uvedu několik příkladů. Velmi příjemný a vážený psycholog, pan dr. Heschel, který každý týden vstupuje do našich domovů prostřednictvím Českého rozhlasu 2 v pořadu Host do domu začátkem roku rozvíjel téma - lidská závist. Posлуhači se dozvěděli, že závist je z evolučního hlediska pozitivní vlastnost, je to hnací síla pokroku, neboť člověka nutí, aby nezaostával za svým sousedem!

Dobře víme, jak se dívá psychologie na sex a manželství - člověk není tvor monogamní; nevěra je normální; znásilnění je evoluční program ... sexuální problémy se řeší milostnou avantýrou, homosexualita je přirozená ... sexuální vztahy mladistvých jsou přirozené ...

V lednu tohoto roku hovořil na téma manželství na stanici Český rozhlas 2 odborník na slovo vzatý sexuolog, pan doktor Petr Weiss. Posлуhačům vysvětlil, že v době zamilovanosti náš mozek vylučuje drogu zvanou amfetamin. Z evolučního hlediska zamilovanost trvá u člověka asi čtyři roky. To je doba minimálně potřebná k oplodnění ženy a odkojení dítěte; aby bylo zajištěno potomstvo. V manželství, místo amfetaminů mozek vylučuje endorfiny, které vyvolávají pocity blažené spokojenosti, tolerance a pokojného soužití.

Jak vidí psychologii neteologové:

Susan Sontag (*1933) napsala v knize "Nemoci jako metafora":

Podstatná část popularity a přesvědčivosti psychologie spočívá na základech povzneseného spiritualismu: sekulární představa vědeckosti nás ujišťuje o nadřazenosti ducha nad hmotou.

Fr. Crick, Věda hledá duši, str. 44:

Při sledování dějin psychologie bloudíme labyrintem fantastických názorů, protimluvů a absurdit promísených troškami pravdy.

Britský autor D. H. Lawrence napsal:

Ztratili jsme umění žít; a v nejdůležitější vědě, vědě o každodenním životě, vědě o chování, jsme naprosto neinformovaní hlupáci. Místo ní máme psychologii.

Neberme sami sebe a prospěšnost "křesťanské" psychologie v církvi tak vážně. Mějme na mysli člověka, ne metodu. Naprosto biblicky vyjádřil názor na psychoanalýzu autor divadelních her Oscar Wilde:

Čím více jednotlivec analyzuje ostatní, tím více mizí důvody pro analýzu. Dříve nebo později dojde k hroznému univerzálnímu poznání, které nazýváme lidská přirozenost.

Kdo zná lépe lidskou přirozenost - Boží slovo nebo psychologie? Důvěřujeme svému Stvořiteli, že je to ON, kdo proměňuje naše životy. Vám, kteří jste znepokojeni stavem svých sborů a ptáte se, co bychom tedy měli dělat, odpovídáme - vyučujte Boží slovo. Církve má nástroje, které svět ani psychologie nezná - bratrskou lásku, nejen prázdňá slova o lásce, rozmanité duchovní dary, modlitby, pastorece, obecenství, samaritánského ducha, lásku k bližnímu a další. Budme služebníky, ne psychology. Chceme opravdu, aby se církve znovu účastnila pomíjivých světských módních trendů? Chceme slyšet z našich kazatelen psychoevangelium nebo Kristovo evangelium? Využíváme darů, které jsou nám dány shůry? Chceme své bližní vylepšovat prostřednictvím psychologie nebo pomocí Ducha svatého transformovat v nová stvoření?

Chceme-li však modlitebny jen zaplnit a vytvořit nábožensko-společenská centra, která budou pečovat o psychické zdraví a dobrou pohodu návštěvníků, kde mohou utrápení lidé slyšet jen o Boží lásce, kde bude skvělá atmosféra, hodné písní, krátká kázání a málo vyučování (na to totiž nezbyde čas) - nezneužijeme tím naše Bohem dané poslání, jako to dělají některé sekty?

Zvýšený zájem o psychologii je fenoménem naší doby. V Americe dosáhl svého vrcholu před dvaceti lety. Dnes je mnoho těch, kdo mají v kapse diplom o své kvalifikaci, ale vystudovaný obor je neživí. Všem mladým adeptům studia psychologie pragmaticky radíme - nejdříve vystudujte obor, který vás v životě

užíví. Už tato skutečnost bude dobrým životním startem a nebudete potřebovat hledat sami sebe s pomocí psychologů. Pokud vás zájem o psychologii bude držet dál, studujte ji, až budete zralejší ve víře, až budete mít biblické učení vepsané hluboko v srdci, abyste nebyli uneseni kdejakým závanem větru. Věrnějšího Božího služebníka z vás ale psychologie rozhodně neudělá. - kas -

NRB KONFERENCE

Největší konference křesťanských médií - rozhlas, televize a zastoupení významnějších knižních nakladatelů se konala 10.-14. února v Dallasu, v americkém Texasu. Měli jsme to potěšení být účastníky konference společně s více než 5 700 návštěvníky.

Na konferenci se pořádaly praktické semináře, bohoslužby a dokonce diskuze mezi liberály a konzervativci na téma náboženský projev versus první dodatky k ústavě USA. Mohli jsme sledovat živé rozhlasové a televizní vysílání. Mezi přednášejícími byla Anne Graham Lotzová (dcera Billy Grahama), která promluvila při nedělní bohoslužbě. Podle posledních průzkumů funguje na celém světě alespoň 1700 křesťanských rozhlasových stanic a přes 300 lokálních televizních stanic, což znamená, že náboženské vysílání představuje „velký byznys“, jak se vyjádřil ředitel NRB Communications Karl Stoll. Tématem konference byla „komunikační spojení“ s důrazem na expanzi církevních sdělovacích prostředků.

V programu bylo mnoho přednášek a informací o nejnovějších technologiích a programovém složení rozhlasového a televizního vysílání. Nás nejvíce zaujaly možnosti internetového vysílání. Během konference jsme se sešli s vedoucími pracovníky HCJB, kteří přiletěli z Colorada, Indiany a Ekvádoru. Měli jsme několik pracovních porad a schůzek, které se týkaly našeho českého internetového napojení na vysílání.

S radostí oznamujeme, že od března nebo dubna bude možno poslouchat prostřednictvím internetu všechna vysílání HCJB, tedy i naše v češtině a slovenštině ve stejnou dobu, jako prostřednictvím krátkovlnného přijímače, ale v kvalitě, která nebude mít žádné šumy. To klade vyšší nároky na naši práci zde. Znovu prosíme, potřebujeme vaši pomoc, především mezi pražskými počítačově zdatnými dobrovolníky.

V dalším ZODu budeme informovat o některých nových trendech a zajímavostech. Pro účastníky konference připravili nakladatelé a autoři obrovskou "hostinu", kde nakladatelé měli připravené stovky výtisků knih, které jednotliví autoři podepisovali. Jen tak jsme mohli získat a přivést spoustu nových knih a CDček.

Misijní letecká společnost MAF měla mezi exponáty pozůstatky letadla pěti misionářů, kteří byli v ekvádorské džungli zavražděni domorodci. Po čtyřiceti letech byly kovové trosky letadla nalezeny a sestaveny. Pro nás dnes je neuvěřitelné, v jak jednoduchých a maličkých strojích misionáři létali.

Pro vás, kdo hoříte zvědavostí, jak to v Dallasu nebo v Texasu vypadá, jen telegraficky: je to neskutečně velká země, takže to, co vytvořila lidská ruka, je jen taková slupka na zemském povrchu. Všechno je tam obrovské - široké mnohoproudové dálnice, podjezdy, nadjezdy a nekonečné proudy obrovských automobilů.

Ve středu města vyrostl les mnoha-poschoďových mrakodrapů. Tam se jezdí za prací. Žije se mimo střed města. Rodinné domy se rozrůstají všemi směry. Pro násince už samotná velikost střeš domů - které vypadají jako pyramidy - bere dech. Tři garáže, tři a více koupelen a ložnic je standard. V Texasu je všechno větší, vyšší, bohatší a člověk se cítí o to menší a bezvýznamnější. Čeho si obvykle návštěvník z Evropy všimne nejdříve, je častá otylost lidí - narůstají do nepředstavitelných rozměrů a je jich stále více. A není

divu. Když jdete do restaurace, dostanete obrovský talíř naložený tak, že snadno stačí pro dva. A když jdete do restaurace, kde si můžete bez limitu vybrat, co hrdlo ráčí, tak to už je úplný obraz lidského obžerství. Nápoje se podávají v menších kbelících. Takové velikosti si od pultu odnášejí i děti. Fast food a big meal je všude. Ani my jsme se zrovna dietně nechovali. Musela jsem upéct do zlatova husičku, udělat knedlíky a zeličko pro naše přátele.

Další americká a obzvláště texaská pozoruhodnost je, že na mnoha hlavních křižovatkách bývají i dvě a v dohledu další církevní budovy. Kam se podíváte, všude vidíte nové krásné sborové budovy. Sborový život je v Americe nesmírně důležitý a snad právě proto jsou mezilidské vztahy v Americe vřelé a pozorné. Už to, že první slova pasového úředníka byla - vítáme vás doma - připomíná každému, kdo má americký pas, že má svoji nejen lidskou, ale i občanskou důstojnost. Snad se i u nás jednou dočkáme, že pasovní úředníci pozdraví či na případný pozdrav alespoň změní výraz tváře.

V Galvestonu jsme viděli tři skleněné pyramidy (Moody pyramidides). V jedné byl tropický prales s ptactvem a motýly, v další mořské akvárium a ve třetí, která se nazývá Discovery, je stálá výstava, která se týká kosmického výzkumu.

Poslední zastávka byla v Glen Rose, kreační muzeum, kde je také Paluxee river, kde se nacházejí stopy dinosaurů

a člověka. Obojí bylo spíše zklamáním. Stopy jsme neviděli, protože byla vysoká voda a muzeum je spíše neudržovaná bouda než cokoliv jiného. Chybí křesťanský mecenáš (jako v Galvestonu). To však nemění náš vztah ke kreačionismu, ale o tom až příště.

- steigerovi -

DOPISY POSLUCHAČŮ

✉ Milí bratři a sestry,

srdečně vás zdravím a přeji vám radost, sílu a Boží požehnání. ... Vysílání ráno je velice dobře slyšet, jeho obsah je hodnotný a zajímavý. Posílám vám hlášení o příjmu. Budu se těšit na další korespondenci a doufám, že bude tak plynulá jako z Quita.

- Alena K. -

Posлуhači krátkovlnného vysílání Dobré noviny nám zaslali řadu hlášení o poslechu. Všem děkujeme a rádi uslyšíme i od vás.

Pokud mezi posluchače patříte a v minulém časopisu ZOD jste neobdrželi lednový Oběžník zajímavostí z Ekvádoru a formulář o poslechu, napište nám. Pro posluchače máme každý měsíc připravený nový oběžník od paní Fialové. Ten je rovněž dostupný na internetu ve chvíli, kdy jej z Quita dostaneme. Zatím vyšlo:

01 - Nejdelší tunel

02 - Malá statistika a vystěhovalci

03 - Ohrožené Galapágy

Krátkovlnné vysílání HCJB denně z Ekvádoru

Letní vysílání od 26.3. 2001:

Ráno: 06.30-07.00 SEC 25 m 11 830 MHz

Večer: 21.30-22.00 SEC 16 m 17 795 MHz

21.30-22.00 SEC 13 m 21 470 MHz

Life streaming - od března nebo dubna bude možno poslouchat vysílání HCJB živě ve všech jazycích na internetu. Zájemci se mohou napojit na <<http://www.hcjb.cz>> nebo <<http://www.hcjb.org>>

O.T.

P.P.

č. 607 - 2 / 2001
595 01 Velká Bíteš

Distribuce CZ

HCJB - ZoD Distribuce
P. & K. Steiger
Hošťálkova 1,a
169 00 Praha 6 - Břevnov

Distribúcia SK

HCJB - ZoD Distribúcia
M. & A. Zavilla
Jiráskova 165/10
916 01 Stará Turá

**Dobrovolné příspěvky můžete poslat poukázkou
Variabilní symbol je na Vaší etiketě**

Název účtu:

ZOD - HCJB World Radio

Číslo účtu:

Komerční banka Brno
96538-621/0100

Názov účtu:

HCJB Rádiosieť ZOD Slovensko

Číslo účtu:

VUB Trenčín, exp. Stará Turá
49134-202/0200

WORLD
RADIO

HCJB - denně z Ekvádoru, od 26.03. 2001

RÁNO: 6:30 - 7:00 SEČ, tj. 4:30 - 5:00 UTC: **11 830 kHz** - v pásmu 25 m.

VEČER: v 21:30 - 22:00 SEČ, tj. 19:30 - 20:00 UTC:
17 795 kHz a 21 470 kHz v pásmech 16 a 13 m.

TWR - Český rozhlas Plzeň poslouchejte v sobotu 7:00 - 8:00 a 21:00 - 22:00
Velmi krátké vlny (FM): **106,7 105,3 103,4 102,4 100,8 95,8 91,0 MHz**

TWR - Proglas (FM): (Brno 107,5 Hostýn 90,6 Praděd 93,3 Ještěd 97,9)
Po-Pá a Ne 7:45 - 8:00, So 7,15 - 8:30, Po-Pá 21:00 - 21:30

[<http://www.hcjb.cz>](http://www.hcjb.cz)

[<http://www.hcjb.sk>](http://www.hcjb.sk)

ZÁPAS O DUŠI vydává nakladatelství A-ALEF, Bořivojova 29, Ostrava
Redaktoři Ing. Pavel a Klára Steigerovi,

Hošťálkova 1a, 169 00 Praha 69

Jednatel Ing. Bohuslav Vlček, U stadionu 379, 595 01 Velká Bíteš

Tisknou OSTRAVSKÉ TISKÁRNY, Novinářská 7, Ostrava 1

Vychází čtyřikrát do roka. **NEPRODEJNÉ!**